

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Vývoj světové ekonomiky v období 2007 – 2011

Development of the world economy in years 2007 to 2011

Daniel Sedláček

Cheb 2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Daniel SEDLÁČEK**
Osobní číslo: **K10B0423P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management obchodních činností**
Název tématu: **Vývoj světové ekonomiky v období 2007 - 2011**
Zadávající katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

1. Charakterizujte vývoj světové ekonomiky v období 2007 - 2011.
2. Uveďte faktory, které ovlivnily vývoj světové ekonomiky v uvedeném období a zhodnoťte jejich význam.
3. Načrtněte perspektivy dalšího vývoje světové ekonomiky.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 60 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- **CIHELKOVÁ, Eva a kol.** *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-155-0
- **HODAČ, Jan, KOTRBA, Tomáš.** *Učebnice globalizace*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-33-4
- **ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona.** *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. Grimmus, 2010. ISBN 978-80-87461-01-3

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Hana Kunešová

Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: 17. června 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: 22. srpna 2013

L.S.

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Ing. Jan Tluchoř, Ph.D.
vedoucí katedry

V Chebu dne 17. června 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Vývoj světové ekonomiky v období 2007 - 2011“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

V Chebu dne .....

.....

Podpis autora

Poděkování

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Ing. Haně Kunešové za její cenné rady a připomínky. Dále bych chtěl poděkovat své rodině a blízkým přátelům za jejich podporu a pochopení při psané této práci.

Obsah

ÚVOD.....	7
1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VÝVOJ SVĚTOVÉ EKONOMIKY V OBDOBÍ 2007 - 2011	9
1.1 Globalizace.....	9
1.1.1 Dopady globalizace na světovou ekonomiku	12
1.2 Hypoteční krize v USA	14
1.2.1 Trh nemovitostí a hypotéky (realitní bublina)	15
1.2.2 Dopady hypoteční krize v USA na světovou ekonomiku.....	18
1.3 Dluhová krize v Řecku.....	18
1.4 Dluhová krize v Eurozóně.....	20
1.5 Katastrofa v Japonsku	21
1.6 Dolar jako mezinárodní měna	23
1.7 Ropa jako faktor ekonomického růstu	25
1.7.1 Vývoj ceny ropy.....	26
1.7.2 Dopady vývoje cen ropy na světovou ekonomiku.....	29
1.8 Vývoj cen zemědělských surovin a potravin	31
1.8.1 Dopady vývoje cen zemědělských surovin a potravin na světovou ekonomiku	33
2 CHARAKTERISTIKA VÝVOJE SVĚTOVÉ EKONOMIKY V OBDOBÍ 2007 – 2011	35
2.1 HDP.....	35
2.1.1 Vývoj světového produktu a HDP vybraných zemí	37
2.1.2 Vývoj HDP a objemu světového obchodu zboží a služeb	38
2.2 Míra inflace	39

2.2.1	Vývoj míry inflace	40
2.3	Trh práce a nezaměstnanost	42
2.3.1	Vývoj míry nezaměstnanosti	44
2.4	Shrnutí	45
3	PERSPEKTIVY SVĚTOVÉ EKONOMIKY	47
	ZÁVĚR	51
	SEZNAM TABULEK.....	53
	SEZNAM OBRÁZKŮ	54
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	55
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	56

ÚVOD

Světová ekonomika je v několika posledních letech velice diskutovaným tématem, zejména z důvodu nedávné světové finanční krize. Globální ekonomika je propojeným sociálně ekonomickým systémem, a proto světová ekonomika a její vývoj ovlivňuje život každého z nás, ať už bohatého či chudého obyvatele této planety.

Tématem bakalářské práce je *Vývoj světové ekonomiky v období 2007 – 2011*. Hlavním důvodem, proč jsem si vybral právě toto téma, je touha proniknout hlouběji do této problematiky a poznat důvody právě takového vývoje světové ekonomiky, jaký nastal v letech 2007 – 2011. Velký podíl na výběru tohoto tématu má světová ekonomická krize, která ovlivnila nejen Českou republiku, či Evropskou unii, ale i zbytek států světa. Chtěl jsem nahlédnout blíže k příčině vzniku světové ekonomické krize a jejím následkům.

Cílem této bakalářské práce je zobrazit, zhodnotit vývoj světové ekonomiky v období 2007 – 2011 a určit faktory, které ovlivnily vývoj světové ekonomiky v tomto období.

Bakalářská práce se skládá ze tří částí. Pro zpracování teoretických poznatků bylo využito sekundárních dat, která byla získána z českých i zahraničních zdrojů, ať už internetových či bibliografických. Nejvíce využívaným zdrojem byly informace Mezinárodního měnového fondu. Z těchto webových stránek byla získávána převážná většina statistických dat, se kterými se blíže pracovalo ve snaze přesnějšího znázornění vývoje světové ekonomiky.

Pro splnění cíle této práce je třeba určit, kteří makroekonomičtí ukazatelé jsou důležití pro zhodnocení vývoje či aktuální situace světové ekonomiky. Mezi vybrané ukazatele patří:

- hrubý domácí produkt,
- míra inflace
- míra nezaměstnanosti.

V první kapitole je charakterizován pojem světová ekonomika dle různých pojetí autorů. Dále jsou zde podrobně vysvětleny faktory, které byly vybrány na základě podstaty vlivu, rovněž byly doplněny o méně vlivné faktory.

V druhé kapitole se práce zaměřuje na makroekonomické ukazatele, pomocí kterých se zjišťuje vývoj či aktuální stav ekonomiky jednotlivých států a celého světa. Pro zhodnocení a bližší popis byly vybrány tři již výše zmíněné ukazatelé. Nedílnou součástí této kapitoly je zhodnocení vztahu mezi ukazateli a faktory. Závěr tohoto oddílu je doplněn o krátké shrnutí této vazby.

Třetí a zároveň poslední část této práce obnáší nastínění perspektiv dalšího vývoje světové ekonomiky pro rok 2013 a roky jemu následující.

1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VÝVOJ SVĚTOVÉ EKONOMIKY V OBDOBÍ 2007 - 2011

Světová ekonomika označuje ekonomiku, která je tvořena jak z ekonomik jednotlivých států světa, tak i ze vzájemných vazeb mezi těmito národními ekonomikami, což dokládá následující definice světové ekonomiky podle Evy Cihelkové. Eva Cihelková definuje světovou ekonomiku následovně: „*Světová ekonomika je tedy reálný sociálně ekonomický systém, který tvoří různé prvky a vazby mezi nimi (zejména toky zboží a služeb, peněz a kapitálu, práce a informací vyplývající z mezinárodní dělby práce). Mezi hlavní prvky (subjekty) světové ekonomiky patří: národní státy, mezinárodní organizace, integrační seskupení, velké tržní subjekty (transnacionální korporace) apod. Mezi těmito subjekty existují různé vazby nebo toky ekonomické (tj. převážně obchodní, kapitálové, měnové), politické apod.*“¹

Vývoj světové ekonomiky je ovlivněn mnoha faktory. Jedná se o faktory ekonomického, sociálního i přírodního rázu. Na světovou ekonomiku z velké části působí proces globalizace. V rozmezí let 2007 – 2011 došlo ve světové ekonomice k událostem, které měly vliv na všechny oblasti našeho života. Jedna z nejzásadnějších nastala v roce 2006, kdy v USA vypukla hypoteční krize, o které je možné dozvědět se bližší informace v kapitole 1.2. Dále byla ovlivněna dluhovou krizí v Řecku, následně krizí v Evropské unii a v neposlední řadě katastrofou v Japonsku. Podstatný vliv na vývoj světové ekonomiky může mít cena ropy, zemědělských surovin a potravin, či měnící se důležitost významných národních měn, které plní funkci mezinárodní měny.

1.1 Globalizace

K vývoji světové ekonomiky přispívá mnoho procesů a faktorů, jejichž průběh zásadně působí na jednotlivé subjekty světové ekonomiky i profil mezinárodních ekonomických vztahů. Mezi tyto procesy patří také globalizace. Existuje nepřeberné množství odlišujících se definic tohoto pojmu. Mikuláš Pichanič charakterizuje pojem globalizace tímto způsobem: „*V zásadě se jedná o těsnější integraci zemí a obyvatel světa, která*

---

¹ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, 273 s., Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

je způsobena enormním snížením nákladů na dopravu a komunikaci a odstraněním bariér pro volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a znalostí a v určité míře i lidí.”²

Nalezení faktické formulace je však velice těžké. Jan Hodač a Tomáš Kotrba definuje proces globalizace následovně: „*Nikým neřízený, společenský, ekonomický a politický proces, který vede k posilování vazeb mezi (takřka) všemi zeměmi dnešního světa.*“³ Eva Cihelková ve své publikaci definuje tento fenomén následujícím způsobem: „*Globalizace představuje mnohoúrovňový proces dynamických změn, při nichž klesá význam geografických vzdáleností, naopak se zvyšuje propojenost a závislost světa. V důsledku globalizace jsou jednotlivci i společnosti v jedné části světa ovlivňováni událostmi, rozhodnutími i aktivitami, které se odehrávají na opačném konci světa.*“⁴ V nejobecnější rovině slovo globalizace znamená zvyšující se propojování světa ve všech oblastech života lidí. Globalizace je souhrnem několika různorodých procesů, které obsahují stránky ekonomické, sociální, kulturní a politické. Tyto jednotlivé procesy jsou vzájemně propojené a navzájem se podmiňují.⁵

Počátky globalizace sahají až do druhé poloviny 19. století. Eva Cihelková rozděluje proces globalizace do tří základních období. První globalizační vlna (1870-1914), která byla nazývána obdobím internacionalizace, byla zapříčiněna silící industrializací. Tato etapa je charakterizována zvýšenou kapitálovou přemístitelností, prudkým ekonomickým nárůstem, ohromnou migrací pracovních sil a rostoucí otevřeností ekonomik. Masivní toky kapitálu podpořily prudký růst ekonomik nově zalidněných oblastí, především Kanady, USA, Argentiny a Austrálie.⁵

Druhá vlna globalizace, která je datována v letech 1950 až 1970, je vyznačována nárůstem kvality a objemu výroby nadnárodních společností. S tímto zvýšením je spojeno rozšíření počtu pracovních míst a růst přímých zahraničních investic. Hlavním důvodem obnovení globalizačního procesu bylo posílení pozice USA ve světě a záporné zkušenosti během druhé světové války. Mezi motivy rychlého rozkvětu mezinárodních

---

² PICHANIČ, Mikuláš. *Mezinárodní management a globalizace*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 8., ISBN 80-7179-886-X

³ HODAČ, Jan a KOTRBA, Tomáš. *Učebnice globalizace*. 1. vydání, Brno: Barrister&Principal, 2011, 308 s., ISBN 978-80-87474-33-4.

⁴ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 47, Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

⁵ tamtéž, s. 47

vztahů patřil technologický pokrok ve sféře telekomunikační techniky a snížení výdajů na dopravu.⁶

Na přelomu 80. a 90. let započala třetí vlna globalizace, která trvá dodnes. Tato globalizační vlna byla vyvolána především geopolitickými změnami a rozpadem systémů centrálně plánovaných ekonomik ve východní a střední Evropě. Dalšími faktory, které přispěly k vývoji globalizace, byla deregulace, nové technologie, inovace, podniková globalizace a finanční globalizace. O deregulaci se jednalo zejména v oblastech dopravních, komunikačních a finančních služeb ve vyspělých zemích v popředí s USA. Vládní politiky zmírnily či zcela odstranily omezující přeshraniční transakce, což vyústilo k nárůstu mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic. Posílení konkurence v již uvedených oblastech bylo největším podnětem ke vzniku těchto opatření. Tím došlo ke snížení cen za současného nárůstu nabízených služeb a jejich kvality. Díky novým technologiím a jejich inovacím došlo k enormnímu zlepšení dopravních, informačních a komunikačních technologií. To mělo za následek snížení nákladů na přepravu zboží, peněz a osob, a naopak nárůst celkové produktivity výrobních faktorů. Informační technologie umožňují uspořít čas, rovněž i náklady. Tyto technologie vedou k vytvoření nových příležitostí komunikace, rychlému rozšiřování nových informací a vědeckému pokroku.⁶

Eva Cihelková uvádí, že za hybné síly současné vlny globalizace lze považovat více faktorů:

- **Deregulaci**, především v odvětví finančních, komunikačních a dopravních služeb ve vyspělých zemích. Cílem těchto deregulací bylo podpoření konkurence ve zmíněných odvětvích, které mělo za následek snížení cen za současného zvýšení kvality a míry poskytovaných služeb.
- **Nové technologie a inovace**, které měly velký podíl na snížení dopravních, komunikačních a informačních nákladů, poté na zvyšování celkové produkce výrobních faktorů.
- **Podniková globalizace** je spojena s mezinárodní produkcí transnacionálních korporací.

---

⁶ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, 273 s., Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

- **Finanční globalizace** je specifická ohromným růstem toků soukromého kapitálu v návaznosti s deregulací finančních trhů, rozkvětu nových informačních a komunikačních technologií. Tato globalizace měla za následek oslabení schopnosti národních vlád a centrálních bank, samostatně vést monetární a fiskální politiku, efektivně ovlivňovat výši kurzů, apod.⁷

1.1.1 Dopady globalizace na světovou ekonomiku

Jak už bylo řečeno, globalizace propojuje světové ekonomiky do jednotnějšího celku. Mění svět a světovou ekonomiku směrem k větší provázanosti jednotlivých ekonomických subjektů. Vazby těchto subjektů nejenom posiluje, ale také kvalitativně mění, popřípadě utváří jejich zcela nové podoby. Trhy, investice a mezinárodní vztahy jsou díky globalizaci stále méně určovány národními hranicemi.

V důsledku liberalizace světového obchodu dochází k nárůstu nabídky a kvality zboží a služeb. Liberalizace obchodu vede k internacionalizaci podnikání, a poté ke vzniku nových pracovních příležitostí. Konkurence v globálním měřítku se zostřuje za pomoci internacionalizace podnikání, což vede k růstu životní úrovně jednotlivých zemí. Globalizace také pomohla některým rozvojovým zemím urychlit nárůst HDP, neboť se více zapojily do mezinárodních ekonomických vztahů.⁸

Na druhé straně je však nutné podotknout, že globalizace má i své stinné stránky. Dochází snadněji k rychlým a neočekávaným výkyvům ve vývoji světového hospodářství a ke vzniku tzv. globálních krizí. Velkou hrozbou je nezaměstnanost, neboť s rostoucí konkurencí bude docházet k likvidaci nekonkurenceschopných výroby, rovněž bude narůstat mezera mezi likvidací pracovních míst a jejich vytvářením. Tento jev bude také ovlivněn odlivem kapitálu ze států s drahou pracovní silou do zemí s levnější pracovní silou. Dále dojde k oslabování úlohy národního státu a bude více ovlivňován transnacionálními korporacemi. Globalizace má také vliv na bezpečnost lidí

---

⁷ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, 273 s., Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

⁸ TICHÁ, Milena. *RVP.cz: Globalizace a regionalizace světového hospodářství* [online]. RVP.cz, 2013, [cit. 18. 4. 2013]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/G/1278/GLOBALIZACE-A-REGIONALIZACE-SVETOVEHO-HOSPODARSTVI.html/>

v podobě rozvoje organizovaného zločinu a mezinárodního terorismu, což také může nepříznivě působit na vývoj světové ekonomiky.⁹

Nejnázornějším příkladem vlivu globalizace v rozmezí let 2007 – 2011 je vypuknutí světové ekonomické krize. Nebýt procesu globalizace, nerozšířila by se hypoteční krize z USA do celého světa. Tomuto rozšíření také napomohla interdependence neboli vzájemná závislost zemí. Spousty zemí jsou navzájem propojených, ať už se jedná o obchodní, surovinovou, potravinovou, technologickou či finanční závislost.

Hlavním rysem globalizačních procesů je růst objemu mezinárodně obchodovatelného zboží, služeb a kapitálu. Výše objemu mezinárodního obchodu se zbožím a službami je ovlivněna rozvíjejícím se procesem liberalizace obchodu, který vede k odstraňování obchodních bariér.

Jak je možné vidět v tabulce č. 1, v roce 2009 se objem světového obchodu propadl o 10,4 procentního bodu. Tato skutečnost byla zapříčiněna především světovou ekonomickou krizí, což vedlo ke snížení spotřeby domácností. Tento pokles byl vyvolán snížením příjmů ze zaměstnání, což ve výsledku znamenalo nedostatek finančních prostředků. V roce 2010 však došlo k opětovnému oživení mezinárodního obchodu zboží a služeb.

Tab. č. 1: Vývoj objemu světového obchodu zboží a služeb, 2007 - 2011 (v %)

Region / skupina zemí	2007	2008	2009	2010	2011
Svět	7,8	3,0	-10,4	12,6	5,8
Vyspělé ekonomiky					
Export	6,7	2,2	-11,3	12,0	5,3
Import	5,3	1,0	-11,9	11,4	4,4
Rozvojové ekonomiky					
Export	9,9	3,9	-7,6	13,7	6,5
Import	14,9	8,6	-8,3	14,9	8,8

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: *International Monetary Fund: World economic outlook (WEO)* [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 18. 7. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

⁹ TICHÁ, Milena. *RVP.cz: Globalizace a regionalizace světového hospodářství* [online]. RVP.cz, 2013, [cit. 18. 4. 2013]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/G/1278/GLOBALIZACE-A-REGIONALIZACE-SVETOVEHO-HOSPODARSTVI.html/>

1.2 Hypoteční krize v USA

Událost, která měla největší vliv na vývoj světové ekonomiky, byla hypoteční krize. Původ této krize byl zaznamenán v USA. Z počátku vše nasvědčovalo, že se tato krize nerozšíří za hranice USA, ale opak byl bohužel pravdou.

Joseph Stiglitz popsal tuto krizi následovně: *„Finanční krize je plodem nepoctivosti na straně finančních institucí a nekompetentnosti na straně politiků. Americký finanční systém selhal ve svých dvou klíčových druzích odpovědnosti: řízení rizika a alokaci kapitálu. Je smutné, že mnohé z nejhorších prvků finančního systému USA – toxické hypotéky a praktiky, které k nim vedly – byly exportovány do zbytku světa. To vše se dělo ve jménu inovace a jakákoliv regulatorní iniciativa byla zavrhována s odůvodněním, že by inovaci ohrozila. Tak se inovovalo, ale nikoliv způsobem, který by ekonomiku posílil. Nejlepší mozky v USA věnovaly svůj talent na obcházení standardů a regulací zajišťujících efektivní chod a bezpečnost bankovního systému. Bohužel úspěšně a my všichni – majitelé domů, zaměstnanci, investoři, daňoví poplatníci – za to zaplatíme.*¹⁰

Na americké krizi trhu s hypotékami, která na přelomu července a srpna roku 2006 vyústila v drastický finanční pokles burzovních trhů ve Spojených státech amerických, měly největší podíl rizikové hypoteční úvěry. V důsledku propojenosti světových trhů se hypoteční krize projevila po celém světě, což vyústilo ke vzniku světové finanční krize.

Vymezení přesného časového období, po které tato krize existovala, je prakticky nemožné, jelikož přesný datum vzniku je možné určit jen na základě poznatků, kdy krize pronikla na veřejnost. Konec této krize také nejde pevně určit. Obecně je možné za období vzniku hypoteční krize považovat 29. července 2006, kdy Federální rezervní systém (dále jen Fed) zvýšil základní úrokovou sazbu.¹¹

---

¹⁰ ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. 1. vydání, Všeň: Grimmus, 2010, s. 46, ISBN 978-80-87461-01-3.

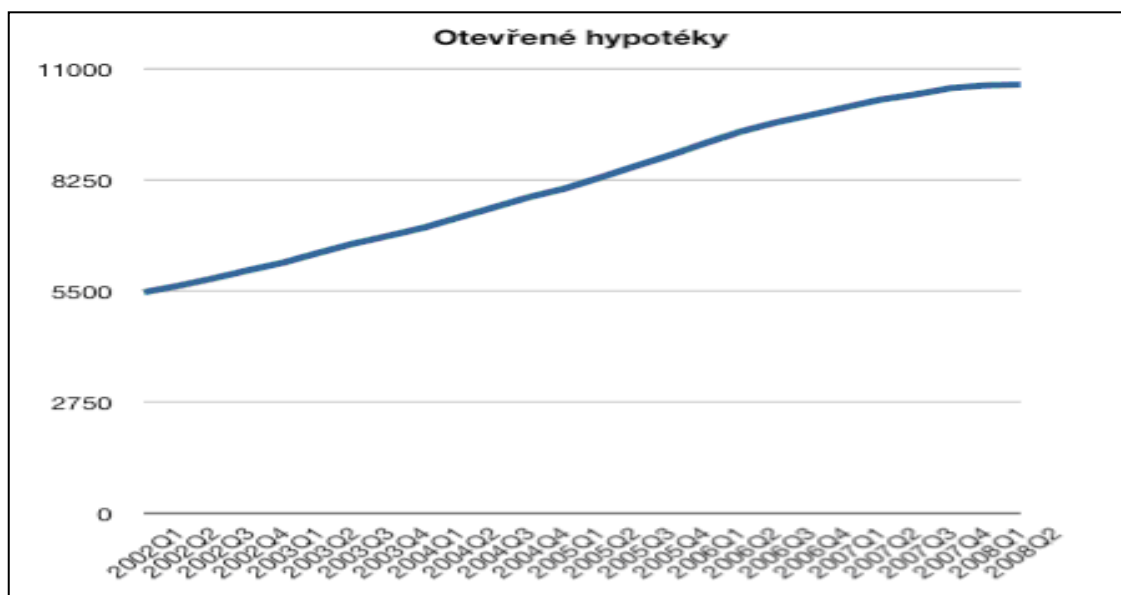
¹¹ *Wikipedie: Americká hypoteční krize 2007* [online]. Praha: Wikipedie, 2013, [cit. 8. 4. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Americk%C3%A1_hypote%C4%8Dn%C3%AD_krize_2007

1.2.1 Trh nemovitostí a hypotéky (realitní bublina)

V následujícím textu autor stručně popisuje, jaké události předcházely vypuknutí finanční krize a následnému rozšíření do celého světa.

V roce 2001 přistoupila vláda Spojených států amerických k rapidnímu a strmému snižování hodnot úrokových sazeb. Důvodem tohoto prudkého poklesu úrokových sazeb bylo zmírnit dopady bubliny dotkomových společností a hrozivého, teroristického útoku v září 2001. Americká centrální banka srazila od poloviny roku 2001 do 1. čtvrtletí roku 2003 výši úrokové sazby z původních 6,50 %, na 1,75 %. Stále se zmenšující úrokové sazby vedly k prudkému poklesu cen hypoték, to vedlo ke zvýšení poptávky po těchto úvěrech.²⁴

Obr. č. 1: Vývoj počtu hypoték v USA, 2002 - 2008

Zdroj: DORŇÁK, Ondřej. *Investujeme.cz: Světová finanční krize: Co stálo na počátku?* [online]. Praha: Fincentrum, a. s., 2006-2013, Publikováno 13. 2. 2009. [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/svetova-financi-krize-co-stalo-na-pocatku/>

Podle serveru investujeme.cz byly za otřesy amerického hypotečního trhu zodpovědné nesplácené hypotéky, poskytované klientům se špatnou úvěrovou minulostí, s nízkými či stagnujícími příjmy (v angličtině tzv. Sub-prime klienty s nižší bonitou). Jak je možné vidět na obrázku č. 1, počet otevřených hypoték v USA razantně vzrostl, díky snížení úrokových sazeb. Dostupnost hypotečních úvěrů byla opravdu veliká. Klient si mohl vzít hypotéku za poplatek 55 USD. Společnosti, ve kterých tito žadatelé úvěru pracovali, jim pomáhaly obdržet úvěr tak, že zaměstnala žadatele jako samostatného

smluvního partnera. Dodala jim výplatní pásy jako potvrzení o příjmu, za dalších 25 USD byla tato společnost ochotna poskytnout reference po telefonu v případě, že by o ně banka projevila zájem.¹²

Od roku 2001, z důvodu nízké úrokové sazby hypotečních úvěrů, rostla poptávka po nemovitostech, což mělo za následek zvyšování jejich cen. Tato snížení úrokových sazeb přispěla k motivaci méně peněz ukládat v bankách neboli nespořit, ale naopak žít na dluh. Jak server investujeme.cz uvádí, poměr čisté současné hodnoty naspořených peněz a čisté současné hodnoty částky vynakládané na umoření dluhu se snížil, což byl velký podnět k životu na dluh. Stejně tak k tomuto aspektu přispěla i rychlost, s jakou probíhal pokles úrokových sazeb.¹³

Základními důvody k nákupu nemovitosti byly:

- ceny hypoték, které byly nízké, lákaly k nákupu nemovitosti za účelem bydlení,
- představa stálého navyšování cen nemovitostí lákala k nákupu nemovitostí jako alternativní investice, která vykompenzuje snížení zhodnocení peněz uložených u bank v důsledku poklesu úrokových sazeb.

Dle Ilony Švihlíkové byla z těchto důvodů situace na americkém trhu kolem roku 2001 přibližně taková: *„Jsem dlužník, který vlastní dům, na který mám hypotéku. Mé výdělky stagnují, přesto úroky z hypotečního úvěru jsou značně nízké, podmínky jsou výnosné a vypadá, že „dobré časy“ budou trvat navždy. Nadto stále roste hodnota vlastněného domu (realitní bublina), což vede k mínění, že cena „mého“ domu převyšuje hodnotu mé hypotéky na tento dům.“* Tzv. efekt bohatství přispívá k tomu, aby se americké rodiny stále dál zadlužovaly – zaručují se svým dluhem (hypotékou), respektive stále se navyšující hodnotou svého domu. V domnění, že časy, kdy hodnota jejich obydlí stále

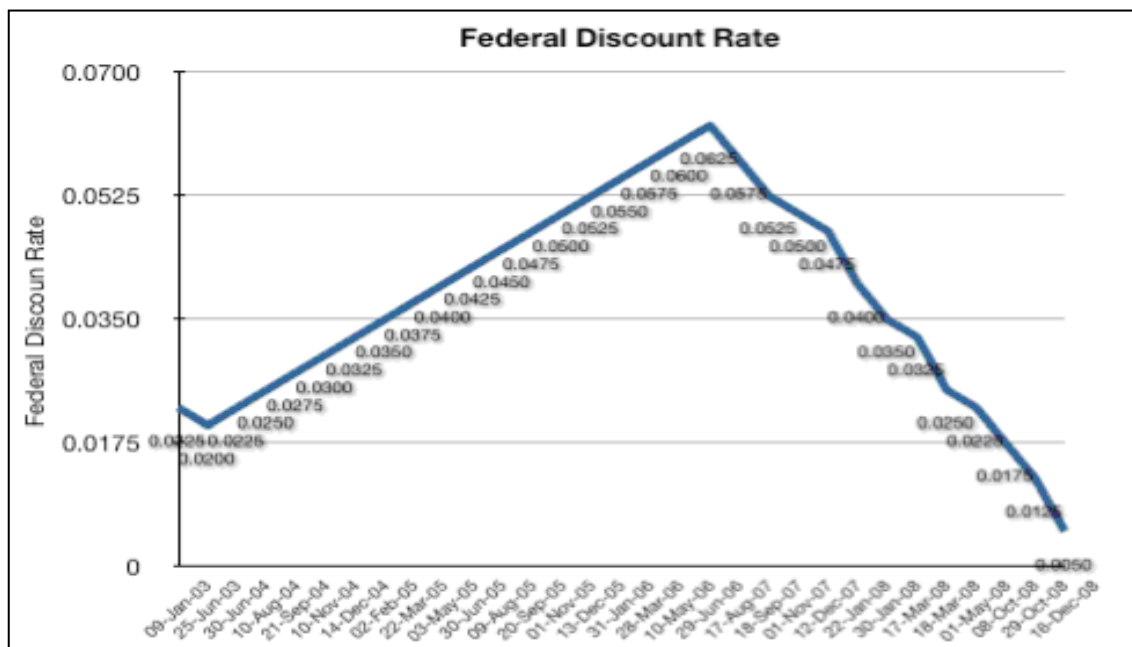
---

¹² DORŇÁK, Ondřej. *Investujeme.cz: Světová finanční krize: Co stálo na počátku?* [online]. Praha: Fincentrum, a. s., 2006-2013, Publikováno 13. 2. 2009. [cit. 10. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/svetova-financi-krize-co-stalo-na-pocatku/>

¹³ DORŇÁK, Ondřej. *Investujeme.cz: Světová finanční krize: Co stálo na počátku?* [online]. Praha: Fincentrum, a. s., 2006-2013, Publikováno 13. 2. 2009. [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/svetova-financi-krize-co-stalo-na-pocatku/>

roste, budou trvat napořád, půjčují si na auta či na běžné spotřební zboží a stále dál se zadlužují.¹⁴

Obr. č. 2: Vývoj základní úrokové sazby FEDu, 2003 - 2008

Zdroj: DORŇÁK, Ondřej. *Investujeme.cz: Světová finanční krize: Co stálo na počátku?* [online]. Praha: Fincentrum, a. s., 2006-2013, Publikováno 13. 2. 2009. [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/svetova-financi-krize-co-stalo-na-pocatku/>

V okamžiku, kdy tato realitní bublina praskne, nastává období, ve kterém se ceny nemovitostí začnou propadat, a efekt bohatství se obrací. Se stále klesající hodnotou nemovitosti přichází nemožnost splácení hypoték. Hypoteční krize v USA dosáhla svého vrcholu v letech 2005 - 2006. Následovalo prudké snižování výchozích sazeb amerických hypotečních úvěrů s proměnlivou úrokovou sazbou, což je možné pozorovat na obrázku č. 2.

Mnoho významných hypotečních společností v USA a nejen ty se dostaly do problému, díky obrovskému a stále se navyšujícímu počtu nesplacených hypoték. Značný šok přišel v dubnu roku 2007 v podobě bankrotu druhé největší americké hypoteční banky New Century Financial. Postupem času se do nesnází dostával celý bankovní sektor v USA za přispění finančního inženýrství zvaného sekuritizace. Z velké části získávaly hypoteční domy prostředky k financování svých aktivit tím způsobem, že své

¹⁴ ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. 1. vydání, Všeň: Grimmus, 2010, 291 s., ISBN 978-80-87461-01-3.

pohledávky, které měly vůči svým klientům, podstoupily třetí straně ve formě cenných papírů tzv. Mortgagebacke securities (MBS). Tyto cenné papíry poté končily u velkých investičních bank, které je hromadily a tvořily z nich opět dluhové produkty, jako např. Collateralized debt obligations (CDO), které ve většině případů ratingové agentury¹⁵ ohodnotily nejvyšším ratingem AAA. Nejen banky z Evropy, ale také i centrální banky řady zemí se těchto dluhopisů chopily. Tímto způsobem se hypotéky dostaly na globální trh a trh nemovitostí, který je sám o sobě uzavřeným trhem, i přesto se otevřel celému světu. To rovněž v dalších měsících způsobilo problémy ve většině světových ekonomik.¹⁶

1.2.2 Dopady hypoteční krize v USA na světovou ekonomiku

Jak už bylo napsáno v úvodu této podkapitoly, faktor v podobě americké hypoteční krize nejvíce ovlivnil vývoj světové ekonomiky v období 2007 – 2011. Ačkoliv se zpočátku zdálo, že se krize nerozšíří mimo hranice Spojených států amerických, opak byl pravdou a finanční problémy se díky provázanosti finančních trhů jednotlivých států rozšířily do celého světa. V mnoha zemích se velké banky dostávaly do značných finančních potíží a některým dokonce hrozil bankrot. V důsledku pomoci bankovnímu sektoru se tato skutečnost negativně projevila ve státních rozpočtech. Nedotčené nezůstaly ani rozpočty jednotlivých výrobních společností, a dále i domácností.

1.3 Dluhová krize v Řecku

Dalším faktorem, který mohl ovlivnit vývoj světové ekonomiky v období 2007 – 2011 je dluhová krize v Řecku. Krize, která souvisela s nezvládnutím státních dluhů v eurozóně, začala roku 2009. Tzn. v době, kdy Řecko přiznalo, že má potíže udržet zadlužení v přijatelných mezích. Dluhová krize v Řecku byla způsobena předchozím ekonomickým vývojem v této zemi, přesněji hospodařením řecké vlády s veřejnými zdroji a nakládáním se schodkem státního rozpočtu.

Na rostoucích státních výdajích se podílela snaha vlády o zabezpečení vysoké životní úrovně obyvatel, obzvlášť těch, co působili ve státních službách. Dle Lidových novin

---

¹⁵ Ratingové agentury přidělují ratingová hodnocení jak emitentům, tak i jednotlivým emisím určitých instrumentů

¹⁶ BRYCHTA, Jaroslav. *Finance.cz: Hypoteční krize a její dopad na americký dolar* [online]. Finance media, a. s., 2013, Publikováno 7. 3. 2008. [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/154527-hypotecni-krize-a-jeji-dopad-na-americky-dolar/>

jsou platy ve veřejném sektoru v Řecku v průměru 2,5krát vyšší než v soukromém. Dalšími činiteli, které nejvíce ovlivnily nárůst státních výdajů, byly předražené státní zakázky, které uzavírala řecká vláda v rozmezí let 2004 – 2009 s návazností na pořádání olympijských her v roce 2004.¹⁷

Nově zvolená vláda Řecka chtěla udělat těmto machinacím se státním rozpočtem přítrž. Tato vláda zveřejnila skutečnosti týkající se hospodaření se státním rozpočtem. Po revizi provedené Eurostatem bylo zjištěno, že předchozí pravicová koalice falšovala skutečný stav schodků státního rozpočtu. Místo 6% dosáhl schodek státního rozpočtu v roce 2008 hodnoty 12,6% HDP. Po 2 měsících od zveřejnění zfalšovaných informací o řeckém rozpočtu se ratingová agentura Fitch rozhodla srazit známku Řecka z A- na BBB. Toto rozhodnutí vedlo k výraznému poklesu důvěry investorů v jejich státní dluhopisy. Za rok 2009 se rozpočtový schodek Řecka vyšplhal na 13,6% HDP a dluh země činil 216 mld. eur, což představovalo 120% ročního HDP. Za podmínek zvyšování daní, mohutných škrťů ve státních výdajích a dalších reformech, poskytla Evropská Unie a Mezinárodní měnový fond Řecku záchrannou půjčku ve výši 110 miliard eur. Odbory nesouhlasící s reformami vyvolaly celou řadu stávek. V roce 2010 klesl deficit na 9,4% HDP. Dluhová krize se bohužel nepodařila zastavit a pokračovala i v následujícím roce 2011. Jelikož se rozpočtový stav země nadále rychle zhoršuje, poskytla Eurozóna druhý záchranný balík o 1 miliardu eur nižší než v loňském roce ve výši 109 mld. eur. Další pomoc pro Řecko přišla ve formě dohody bank na návrzích odpouštějících 21 % dluhů. 21. 7. 2011 se dále banky shodly na příznivějším splátkovém kalendáři zbylého řeckého dluhu, který přerostl 340 mld. eur a dostal se na dohled 160 % HDP. Díky propadající se ekonomice státu se nedaří dostát podmínkám mezinárodní půjčky. Parlament odhlasoval další balík úspor, to sebou přineslo, že po celém Řecku propukaly nové vlny protestů a nepokojů.¹⁸

V dalších letech situace pokračovala ve stejném gardu. Schodek státního rozpočtu se každým rokem snižoval z 9,4% na 8,1% HDP v roce 2012. Dále pokračovaly rozsáhlé

---

¹⁷ *Wikipedie: Dluhová krize v Řecku* [online]. Praha: Wikipedie, 2013, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Dluhov%C3%A1_krize_v_%C5%98ecku

¹⁸ TOMAN, Luděk. *ČMKOS: studie, ekonomické analýzy, prognózy* [online]. ČMKOS, 2013, Publikováno 14. 6. 2012. [cit. 15. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.cmkos.cz/studie-ekonomicke-analyzy-prognozy/3437-3/analyza-financi-krize-a-socialni-upadek-v-recku>

a časté stávky odborů proti reformám a škrtech v rozpočtu, také se zvyšovala nezaměstnanost, která se od roku 2007 do roku 2010 zvýšila o 4,8% a to ze 7,7% na 12,5% a dále roste.

Evropská unie se díky obrovským půjčkám Řecku, již po vypuknutí světové finanční krize, dostávala stále do horší finanční situace. Ačkoliv se Evropská unie snažila zachránit, či alespoň částečně vylepšit situaci Řecka, půjčovala takové množství finančních prostředků, které Řecko jen stěží někdy vrátí. Jelikož je Evropská unie obrovskou ekonomikou, její vývoj se v nemalé míře odráží ve vývoji světové ekonomiky.

1.4 Dluhová krize v Eurozóně

Po Řecku se do dluhové krize dostala celá Evropské unie. Její hlavní příčinou je velice vysoký veřejný dluh části členských zemí eurozóny. V některých zemích EU byla za jejich zadlužení na vině nezodpovědná fiskální politika, což byl případ Řecka. Dalšími státy, které se dostaly z důvodu špatného národního hospodaření do dluhové krize, bylo Irsko a Portugalsko. Problémy těchto zemí se projevíly především na dluhopisovém trhu. Irsko požádalo o pomoc v listopadu 2010. Evropská unie přislíbila pomoc ve výši 80 miliard eur. Dalším státem, který požádal o pomoc v dubnu 2011, bylo Portugalsko. Pomoc činila 78 miliard eur, včetně 22,5 miliard eur od Mezinárodního měnového fondu. Dalšími zasaženými státy dluhovou krizí bylo Španělsko, Itálie, Slovinsko a Kypr.¹⁹

Na základě těchto pomoci se státy eurozóny, Evropská komise a Mezinárodní měnový fond dohodly na vzniku Evropského nástroje finanční stability (EFSF – European Financial Stability Facility), jejímž úkolem je chránit členy eurozóny před finanční nestabilitou. EFSF dostalo povolení jménem celé eurozóny poskytovat úvěry a záruky vládám, které se nebudou moci dostat k penězům na otevřených trzích. Aby se tato „vyléčení“ neprodrazila, vztahuje se na tyto půjčky speciální rating. Na Summitu EU v březnu 2011 bylo schváleno zřízení instituce Evropský stabilizační

---

¹⁹ ČTK. *Deník.cz: Studie: Dluhová krize odstartovala v eurozóně velké změny* [online]. Vltava-Labe-Press, a. s., 2005-2013, Publikováno 26. 11. 2012. [cit. 10. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/ekonomika/studie-dluhova-krize-odstartovala-v-eurozone-velke-zmeny-20121126.html>

mechanismus²⁰(ESM – European Stability Mechanism), který má v letech 2013-2017 nahradit EFSF.²¹

Dluhová krize v Eurozóně ještě více ztížila finanční situaci firem a obyvatel jednotlivých států, postižených světovou finanční krizí. Také dluhová krize v eurozóně ovlivnila vývoj světové ekonomiky, ačkoliv ne v takové míře jako světová finanční krize. Zcela určitě se snížila spotřeba domácností a produkce výrobních společností, což vedlo ke snížení mezinárodního obchodu zboží a služeb. Státy jako Čína a Spojené státy americké nemohly do Evropské unie vyvážet takový objem svých výrobků, který exportovaly do EU v předešlých letech, neboť klesala koupěschopná poptávka a dostávaly se tím také do ztráty.

1.5 Katastrofa v Japonsku

Japonsko má třetí největší ekonomiku světa v pořadí za USA a Čínou. Její vývoj se promítá do celosvětové ekonomiky. Japonská ekonomika byla těžce zasažena zemětřesením a následnou vlnou tsunami, která udeřila 11. března 2011. Japonská ekonomika se ocitla v druhé recesi v posledních třech letech.

Fondové trhy velice rychle reagovaly na událost v Japonsku. Následkem katastrofy došlo k poklesu cen nejen japonských cenných papírů, ale i akcií ropného těžařského komplexu, největších světových průmyslových společností a automobilového průmyslu. Porouchaná energetika způsobovala časté výpadky elektrického proudu, které snižovaly či zcela přerušily produkci zdejších továren, což vedlo k narušení zásobovacího řetězce japonských společností. Největší japonská automobilka Toyota, musela kvůli následkům zemětřesení zastavit na několik dní výrobu ve všech 12 japonských závodech. Také výrobci automobilů Nissan a Honda zastavili produkci v některých svých závodech. Tato přerušení vedla ke snížení konkurenceschopnosti a exportu zboží do celého světa, to vedlo k omezení výroby i v jiných zemích, neboť jsou na dodavatelích z Japonska závislí. Největší rozruch vzbudila skutečnost, že během zemětřesení došlo k poškození několik jaderných elektráren. Největší problém

---

²⁰ Evropský stabilizační mechanismus je záchranný fond finanční pomoci pro země platící eurem

²¹ BYDŽOVSKÁ, Marie. *Euroskop.cz: Kořeny a průběh krize eurozóny* [online]. Vláda České republiky, 2005-2013, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>

představovala jaderná elektrárna Fukušima 1, jelikož je jednou z nejvýkonnějších jaderných elektráren a zásobuje většinu Japonska energií.

Ačkoliv je Japonsko obrovským dovozcem ropy, muselo poptávku po této komoditě omezit, protože ji v době po katastrofě nemělo kde zpracovávat a bylo obtížné ji dopravit. Dalším důvodem tohoto omezení byla potřeba investic v jiném odvětví, což bylo obnovení infrastruktury a zásobování energií.

Tab. č. 2: Vývoj HDP a vládního dluhu v Japonsku, 2007 - 2011 (v %)

Ukazatelé	2007	2008	2009	2010	2011
HDP	2,2	-1	-5,5	4,5	-0,8
Vládní dluh	183	191,8	210,2	215,3	229,6

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: *International Monetary Fund: World economic outlook (WEO)* [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

Japonská ekonomika překvapivě poklesla jen mírně. Jak uvádí server aktuálně.cz, ve druhém čtvrtletí roku 2011 poklesla ekonomika ve srovnání s předchozím čtvrtletím kvůli škodám po březnovém zemětřesení o 0,3 procenta. Pokles se však zbrzdil a nebyl tak razantní, než se čekalo, díky pokračujícímu oživování výroby. Tato situace vyplývá z údajů, které na začátku srpna roku 2011 zveřejnila japonská vláda. Za rok 2011 se celkově japonská ekonomika propadla o 0,8 procentního bodu, viz tabulka č. 2. Dále tento zdroj uvádí, že soukromá spotřeba, která se na národním ekonomickém růstu podílí přibližně 60 - ti procenty, poklesla o 0,1 procent. K tomuto snížení došlo z důvodu omezení výdajů domácností. Naopak kapitálové výdaje firem vzrostly o 0,2 procentního bodu.²²

Server aktuálně.cz konstatuje, že „pro světovou ekonomiku podle analytiků představuje japonské zemětřesení menší hrozbu než růst cen ropy v důsledku nepokojů na Blízkém východě a v severní Africe.” Velké obavy však vzbuzuje dopad zemětřesení na zadlužení Japonska. Podle firmy Capiatl Economics budou muset velkou část nákladů na opravy patrně zaplatit místní úřady a centrální vláda, která má již nyní potíže

²² Red Eko. *Aktuálně.cz: Japonská ekonomika překvapila jen mírným poklesem* [online]. Centrum Holdings, 1999-2013, Publikováno 15. 8. 2011. [cit. 18. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/business-ve-svete/clanek.phtml?id=710739>

dostat veřejný dluh pod kontrolu, tzn. že schodek japonské ekonomiky se bude dále prohlubovat.²³

1.6 Dolar jako mezinárodní měna

Dalším aspektem, který mohl ovlivnit vývoj světové ekonomiky, je vývoj a změny v mezinárodní měnové oblasti. Dominantní měnou, na které je současný mezinárodní měnový systém především založen, je americký dolar. Rovněž i další světové měny, mezi které patří euro, popřípadě japonský jen a britské libry, jsou často používány v mezinárodním měnovém systému. Podle Evy Cihelkové je v několika posledních letech tendence úsilí o posílení mezinárodní měnové koordinace a ustálení měnových vztahů v podobě měnových unií. Nejlepším příkladem takové měnové unie je Evropská měnová unie. Eva Cihelková uvádí, že: „*Měnové unie však vznikají, popř. jsou plánovány i v jiných regionech (např. Východokaribská měnová unie, Randová zóna v jižní Africe nebo plánované unie mezi členy Rady pro spolupráci zemí v Perském zálivu, popř. Asijská měnová unie).*“²⁴

Pro státy, jejichž národní měna je totožná s měnou, která je používána v mezinárodním měnovém systému, má tato skutečnost několik výhod. Příkladem jsou Spojené státy americké a jejich dolar. Bezesporu největším přínosem pro tyto státy je příležitost financování schodku běžného účtu ve vlastní měně, což je spojeno s nižší potřebou devizových rezerv.

V USD je uložena největší část světových devizových rezerv. Dalšími výhodami je ekonomická prestiž a nižší transakční náklady. Dle Ilony Švihlíkové je možné za nevýhodu mezinárodní měny považovat, že velké kvantum měny obíhá mimo zemi emise, komplikuje vykonávání monetární politiky minimálně s ohledem na inflaci.²⁵

---

²³ Red Eko. *Aktuálně.cz: Japonská ekonomika překvapila jen mírným poklesem* [online]. Centrum Holdings, 1999-2013, Publikováno 15. 8. 2011. [cit. 18. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/business-ve-svete/clanek.phtml?id=710739>

²⁴ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 20, Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

²⁵ ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. 1. vydání, Všeň: Grimmus, 2010, 291 s., ISBN 978-80-87461-01-3.

Obr. č. 3: Vývoj kurzu dolaru vůči euru, 2007 - 2011

Zdroj: Kurzy.cz: Graf USD / EUR, ČNB, grafy kurzů měn [online]. AliaWeb, s. r. o., 2000-2013, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/kurzy.asp?A=G&V=3&m1=EUR&m2=USD&od=1.1.2007&do=31.12.2011&T=0>

Výrazné potíže v podobě dlouhodobé vnitřní i vnější nerovnováhy americké ekonomiky, negativně působily na vývoj kurzu amerického dolaru. V předchozích letech oslaboval kurz USD v následku snižování úrokových sazeb americkou centrální bankou či vojenskou účastí Spojených států amerických v Iráku. V roce 2009 to byla především americká hypoteční krize, která srazila kurz USD strmě dolů, což je zřejmé z obrázku č. 3. Všechny tyto okolnosti podřázejí důvěru investorů v ekonomiku Spojených států amerických, tím pádem i v americký dolar.

Oslabování americké dolaru má své kladné i záporné stránky. Propad měny měl v prvé řadě pozitivní vliv pro konkurenceschopnost amerických exportérů. Do negativních dopadů lze zahrnout nárůst cen ropy, sloužící pro řadu ostatních komodit, potravin, zemědělských surovin a dalších komodit, neboť jsou ve většině případů oceňovány a obchodovány v USD. Dále snižování hodnoty amerického dolaru vede k poklesu hodnot státních devizových rezerv.²⁶

²⁶ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, 273 s., Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

„Přestože podíly amerického dolaru v těchto polích působnosti klesají, především ve prospěch eura, je dolar nepřetržitě vedoucí světovou obchodní, finanční i rezervní měnou.“²⁷

Vývoj kurzu amerického dolaru je významný pro ceny komodit (ropa, potraviny,...). V období 2007 – 2013 kurz USD ovlivnil světovou ekonomiku především v rámci výše zmiňovaných cen komodit. Více o těchto komoditách a jejich vývoji se píše v kapitolách 1.7 a 1.8.

1.7 Ropa jako faktor ekonomického růstu

Surová ropa patří mezi nejvýznamnější a nejdůležitější komodity celého světa, hlavně díky svému využití v mnoha oborech a nenahraditelnosti ve světové ekonomice. Tato komodita se používá u každé masové výroby, pěstování zemědělské produkce a přepravy. Na tomto palivu je závislá celá světová produkce, tím pádem i vývoj světové ekonomiky.²⁸

- 95 % všech plodin je pěstována za přispění ropy
- 95 % veškeré dopravy využívá ke svému chodu ropné deriváty
- 95 % veškerého vyráběného zboží potřebuje ke svému vytvoření ropu²⁹

Největšími zásobami ropy disponuje Saudská Arábie, dále pak Írán a Irák. Ačkoliv má Irák 3. největší zásoby ropy na světě, v produkci se tato země nenachází ani v první desítce největších světových producentů. Důvodem nedostatečné činnosti v tomto průmyslu je nedostatek technologií a jiných prostředků. Největšími vývozci ropy jsou Saudská Arábie, následována Ruskem a Norskem.⁴⁴

Jak je možné vidět na obrázku č. 4, největším konzumentem ropy je USA, která spotřebuje přes 19 milionů barelů za den. Dále je to pak Čína se spotřebou kolem 10 milionů barelů za den a Japonsko, které spotřebuje něco málo přes 4 miliony barelů ropy za den.

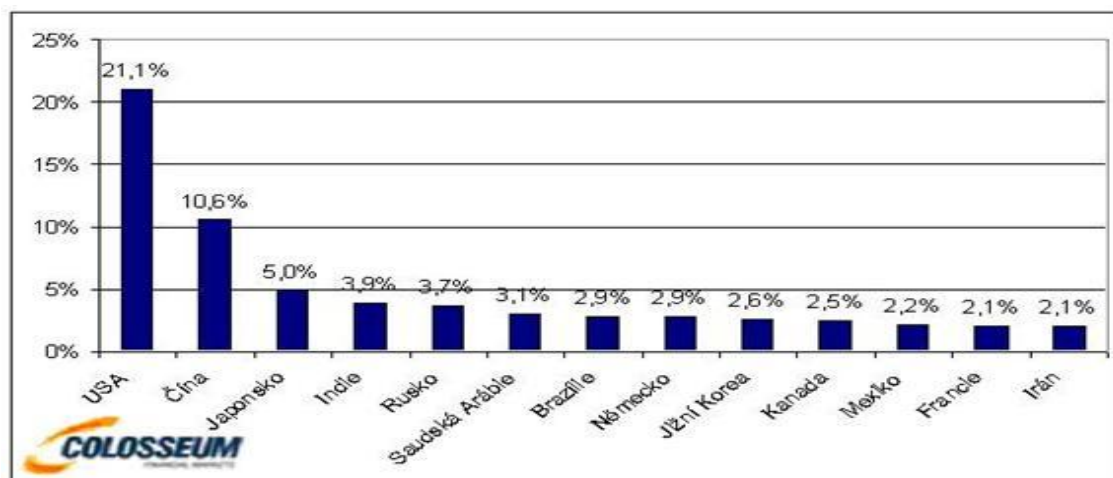
---

²⁷ ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. 1. vydání, Všeň: Grimmus, 2010, s. 153, ISBN 978-80-87461-01-3.

²⁸ *Ropa.cz: Ropa a ekonomika* [online]. Weball, s. r. o., 2004-2013, [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.ropa.cz/ropa-a-ekonomika/>

²⁹ *Ropa.cz: Význam ropy* [online]. Weball, s. r. o., 2004-2013, [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.ropa.cz/vyznam-ropy/>

Obr. č. 4: Podíl jednotlivých zemí na globální spotřebě ropy v roce 2010 (v %)

Zdroj: Čermák, Petr. *Colloseum.cz: Největší konzumenti ropy na světě – zásadním hráčem jsou USA* [online]. Colloseum, a. s., 2009-2013, [cit. 10. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.colosseum.cz/vzdelavani-a-informace/komentare-analytiku/312/nejvetsi-konzumenti-ropy-na-svete---zasadnim-hracem-jsou-usa>

1.7.1 Vývoj ceny ropy

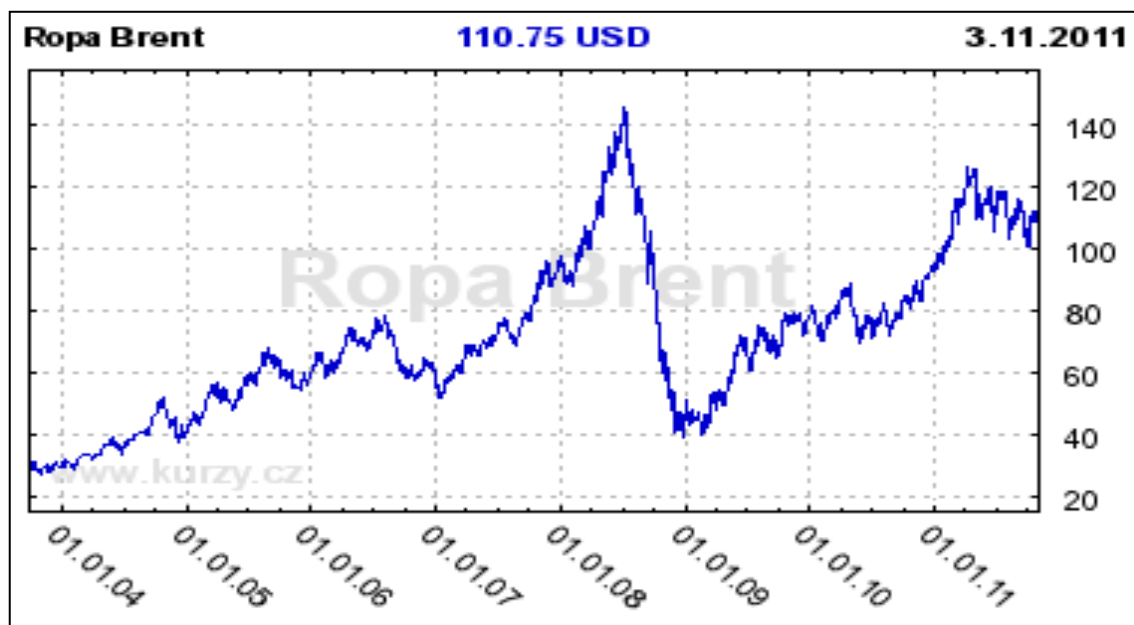
Z krátkodobějšího hlediska ovlivňuje výši ceny ropy hlavně její nabídka, která je velice nepružná a nedokáže příliš rychle reagovat na vyšší poptávku po tomto fosilním palivu. Možné výpadky a mezery v nabídce proto trhy velice pečlivě sledují. Mezi tyto hrozby výpadku nabídky patří zejména geopolitická napětí, nepokoje, války, teroristické útoky, hrozba hurikánů a snížení těžby ze strany OPECu. Tyto události mohou vyhnat cenu za jediný den o několik dolarů výše. Na tomto trhu hraje významnou roli OPEC, neboli Organizace zemí vyvážejících ropu. Jedná se o organizaci, která sdružuje 12 zemí produkujících a exportujících ropu, rovněž má pod svým dohledem 40% celosvětové nabídky ropy. Výši nabídky tohoto neobnovitelného přírodního zdroje členských zemí reguluje pomocí různých závazných kvót, limitujících objem produkce těchto zemí.³⁰

Poptávka po ropě se z dlouhodobého pohledu vyvíjí podle poklesu a nárůstu světového hospodářského růstu a ekonomického vývoje hlavních spotřebitelů, kterými jsou USA, Čína a Japonsko. Díky ekonomickému růstu v zemích jakými jsou Čína, Indie, Brazílie a Rusko roste světová poptávka po ropě.

³⁰ *Ropa.cz: Ropa a ekonomika* [online]. Weball, s. r. o., 2004-2013, [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.ropa.cz/ropa-a-ekonomika/>

Dalším důsledkem nárůstu nebo poklesu ceny ropy je síla dolaru. Výše ceny ropy je velice citlivá na vývoj světového HDP a produkce sektorů, které ropu nejvíce poptávají (námořní, letecká a nákladní doprava).

Obr. č. 5: Vývoj cen ropy, 2004 – 2011 (v USD)

Zdroj: Ropa.cz: *Produkce a spotřeba v číslech* [online]. Weball, s. r. o., 2004-2013, [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.ropa.cz/produkce-a-spotreba-ropy-v-cislech/>

Pro zhodnocení vývoje ceny ropy v této práci je použita cena ropy Brent. Na obrázku č. 5 je možné vidět, že ve vývoji cen ropy v rozmezí let 2007 – 2011 došlo k velkým nárůstům i hlubokým propadům, což bylo následkem stále rostoucí poptávky po této komoditě, dále pak nedostatečnou kapacitou rafinérií, především v USA. Od ledna roku 2007 nastal prudký nárůst. Toto zvyšování ceny ropy trvalo do poloviny roku 2008. Z částky slabě nad 50 USD za barel se na konci druhého pololetí roku 2007 dostala cena ropy téměř na dvojnásobnou cenu, tudíž na 95 USD za barel. I přesto, že v USA vypukla hypoteční krize, cena ropy rostla. Poptávku totiž zajišťovaly především expandující rozvíjející se ekonomiky (Čína, Indie, nově industrializované země atd.). Z tohoto důvodu vzestup pokračoval až do dubna roku 2008, kdy se cena ropy Brent vyšplhala k samotné hranici 150 USD za barel, což bylo maximum, kterého cena dosáhla.

V tuto chvíli se začíná mluvit o dalším ropném šoku. Celosvětové ochromení poptávky po ropě, které nastalo, se ukázalo být rozdílné u převážně vyspělých zemí OECD a rozvíjejících se zemí mimo OECD. Mezitímco členské země OECD svou poptávku

po ropě pod vahou finanční krize redukovaly a Mezinárodní energetická agentura (IEA) u těchto zemí v následujících letech předpovídala stagnaci poptávky, u nečlenských zemí OECD se v těchto letech odběr ropy snížil jen nepatrně. Velké rozvíjející se země jako například Indie, Čína či Brazílie postupně nabírají dech a jako energeticky náročné ekonomiky budou generovat potřebu ropy na nové vyšší úrovni. IEA předpokládá, že na světové poptávce po ropě se budou z poloviny účastnit nečlenské země OECD.³¹

Činitelů, které ovlivnily tento prudký nárůst, je hned několik. Jedním z nich je předchozí nedostačující investice do rozšiřování a modernizace stávajících těžebních kapacit, dále pak politická nestabilita v producentských regionech, přesun spekulantů na ropné burzy a oslabující kupní síla amerického dolaru. V Evropě se toto prudké navýšení ceny ropy výrazně neprojevilo, neboť v tomto období bylo euro oproti dolaru velice silné, a proto se zdražení ropy vyrovnalo. Z důvodu negativních zpráv o pravděpodobném rozšíření recese z USA do celé světové ekonomiky, cena ropy Brent v průběhu druhého pololetí roku 2008 velice rychle klesala. Na konci tohoto roku spadla pod úroveň 40 USD za barel, což představovalo 70% propad z pololetního maxima. V prvním pololetí následujícího roku začala cena ropy s menšími korekcemi neustále stoupat, jelikož se akciové trhy v rámci finanční krize z velké části stabilizovaly a ukázaly i určitý optimismus ohledně očekávání konce globální recese. Tento pohyb ceny trval až do počátku roku 2011, kdy barel ropy stál něco málo přes 120 USD. Mimo zlepšujících se statistik jednotlivých ekonomik se od roku 2009 na růstu ropy podílí intervence centrálních bank jednotlivých států světa, které v období krize enormně zvětšily peněžní nabídku. Centrální banky států celého světa vlily na finanční trhy biliony dolarů, které obchodníci přesunují tam, kde lze získat nejvyšší výnos, v tomto případě to byla komodita v podobě ropy. Spousta obchodníků považuje komoditu v podobě ropy za velmi dobrou investici.

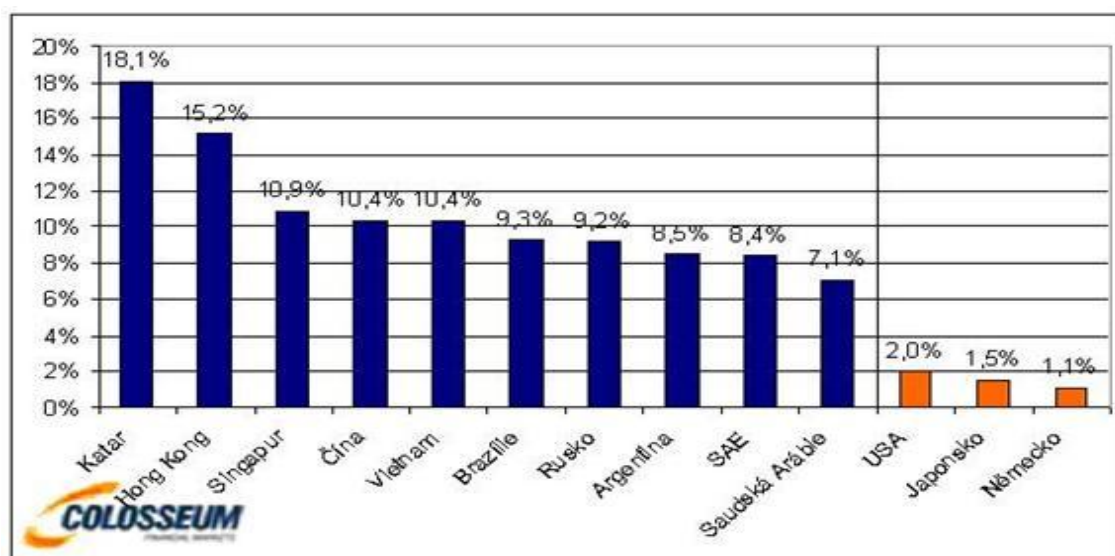
³¹ VOCÍLKA, Aleš. *FinExpert.cz: Vývoj ceny ropy – poptávku doplní rozvíjející se trhy* [online]. Mladá fronta, a. s., 2013, Publikováno 20. 7. 2009. [cit. 7. 4. 2013]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/vyvoj-ceny-ropy--poptavku-doplni-rozvijejici-se-trhy>

1.7.2 Dopady vývoje cen ropy na světovou ekonomiku

Jak již bylo na začátku této kapitoly uvedeno, ropa je jednou z nejvýznamnějších a nejdůležitějších komodit. Využití tohoto „černého zlata“ je nezbytné a prozatím nenahraditelné.

Vysoké ceny se v delším časovém období odrazí na růstu nabídky na ropném trhu. Jestliže je cena ropy nízká, pak jsou ji schopni těžit se ziskem jen některé státy, které se již teď těší z nízkých nákladů. Příkladem takového státu je Irák či Saudská Arábie. Jelikož cena roste, přiláká do odvětví s největší pravděpodobností další producenty. Důvod je jednoduchý, vyšší zisky. Současně na růst nabídky samozřejmě působí i technologický vývoj, který snižuje náklady na těžbu a zpracování ropy, což opět zvyšuje očekávaný výsledný zisk.

Obr. č. 6: Změna v poptávce v roce 2010 oproti roku 2009 (v %)

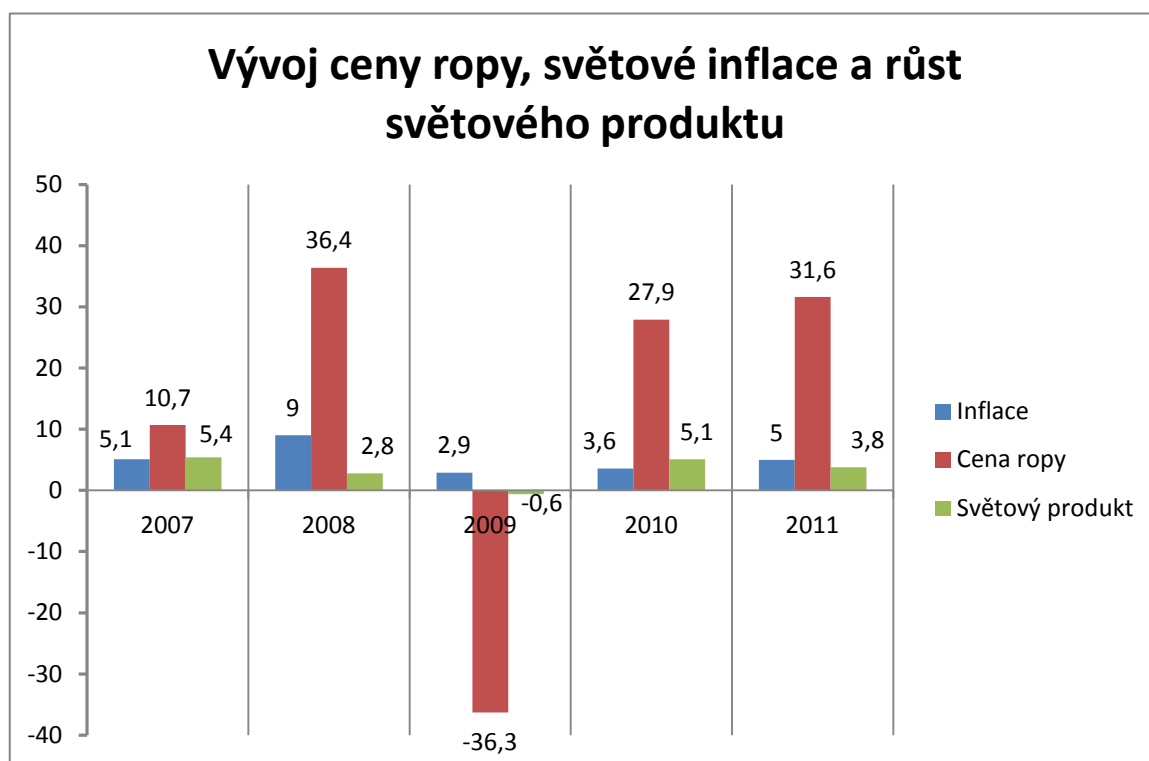
Zdroj: ČERMÁK, Petr. *Colloseum.cz: Největší konzumenti ropy na světě – zásadním hráčem jsou USA* [online]. Colloseum, a. s., 2009-2013, [cit. 10. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.colosseum.cz/vzdelavani-a-informace/komentare-analytiku/312/nejvetsi-konzumenti-ropy-na-svete---zasadnim-hracem-jsou-usa>

Zvýšení cen ropy se dále projeví na straně poptávky. Jelikož jsou tržní subjekty na ropě závislé, proto nelze okamžitě snížit poptávané množství. V delším časovém intervalu se však tyto změny v poptávce projeví z důsledku snížení poptávky. Na obrázku č. 6 je možné spatřit poptávku, kterou již omezily státy jako například USA, Japonsko, Německo a další země. Tržní systémy, viz USA, Japonsko atd., se budou snažit, co nejvíce šetřit a vyvíjet velký tlak na zvyšování efektivity.

Ačkoliv státy Katar, Hong Kong, Čína, Brazílie či Rusko, zvýšily poptávané množství po ropě, neočekává se, že by takový vývoj trval po mnoho dalších let. Pravda je, že za několik pár let, možná desítek let, bude Čína a Indie ve spotřebě dýchat na záda USA, ale takto prudké meziroční zvýšení poptávky po delší časový interval v důsledku stálého nárůstu ceny ropy nebude možné udržet.

Dalším důsledkem zvýšení cen je hledání alternativ. Vysoké ceny ropy podpoří vývoj technologií a hledání levnějších zdrojů energie. Tuto skutečnost lze upozorovat již dnes v podobě solárních panelů, hybridních automobilů, vyskytují se také debaty o opětovném používání jaderné energie atd. Jestliže takový vývoj ceny bude i nadále pokračovat, stanou se tyto technologie rozšířenějšími a cenově dostupnějšími.

Obr. č. 7: Vývoj ceny ropy, světové míry inflace a růst světového produktu, 2007 - 2011 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: *International Monetary Fund: World economic outlook (WEO)* [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

Na obrázku č. 7 je možné vidět, že vývoj cen ropy kopíroval vývoj výše světového HDP z důvodu velké poptávky po ropě u rychle se rozvíjejících ekonomik, kterými jsou Čína, Indie atd. Dále je z obrázku č. 7 zřejmé, že míra inflace kopíruje vývoj cen ropy,

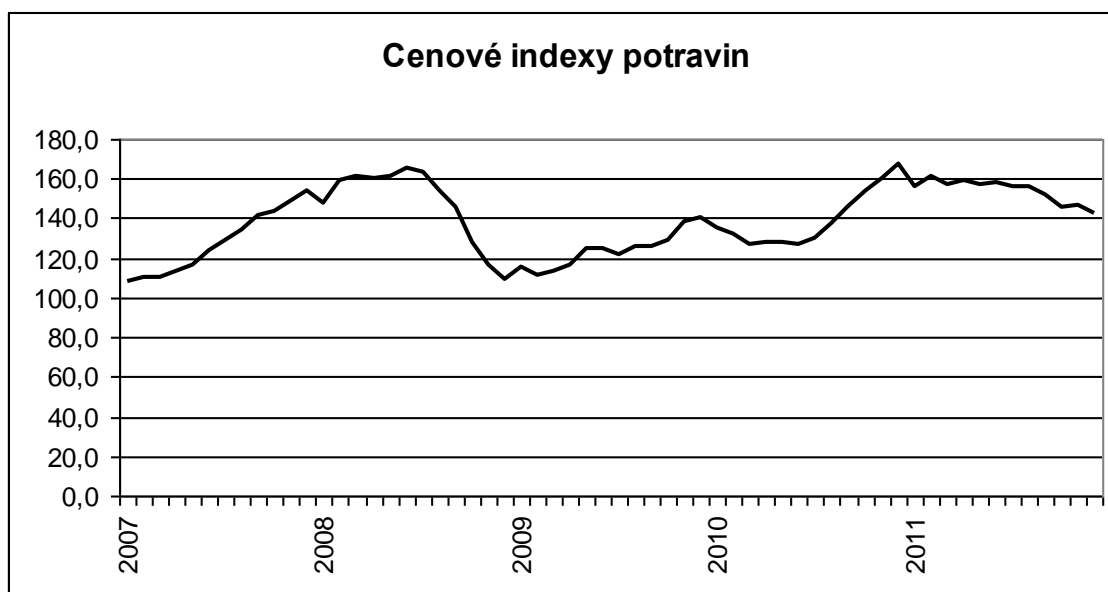
z důvodu promítnutí zvyšující se ceny ropy do zvyšující se míry inflace. Kromě ukazatele inflace nastal v roce 2009 propad u zbylých ukazatelů, nejvíce však u ceny ropy.

1.8 Vývoj cen zemědělských surovin a potravin

Zemědělské suroviny a potraviny patří k základním potřebám každého z nás. Potřebuje je jak každý člověk na celém světě, tak i každé zvíře, které lidé chovají, ať už pro obživu nebo jen pro radost.

Na obrázku č. 8 je možné spatřit, že v roce 2008 se ceny potravin dostaly na rekordní hodnoty. Následkem nedostatku potravin, který byl zapříčiněn klimatickými problémy, snižováním množství obdělávané zemědělské půdy a vysoké poptávky, především ze strany Číny, Indie, Brazílie a dalších velkých rozvojových zemí, se světové zásoby zemědělských surovin a potravin snižují. Země jako Čína nebo Indie postupně získávají bohatství a více obyvatel těchto států si může dovolit, stravovat se masem. To vede k využití větších rozloh půdy pro pastviny než pro pěstování plodin. Následkem této potřeby je zvýšení poptávky po obilovinách jak pro spotřebitele, tak i pro domácí skot.

Obr. č. 8: Cenové indexy potravin, 2007 - 2011

Zdroj: vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: Fao.org: FAO Food Price Index [online]. FAO, 2013. [cit. 9. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.fao.org/worldfoodsituation/wfs-home/foodpricesindex/en/>

Spekulanti na burzách obchodujících s těmito komoditami mají nemalý vliv na vývoj cen zemědělských surovin a potravin. Jelikož je ropa využívána k výrobě hnojiv a je spojena i s dopravou potravin, působí velkou měrou na změny ceny potravin.

Také nárůst počtu obyvatel má svůj podíl na zvyšování cen potravin, neboť je potřeba uživit stále více lidí. Motor, který žene ceny potravin směrem vzhůru, je možný hledat ve výrobě biopaliv. Pro produkci biopaliv se používá velké množství tradičních plodin. Otázkou je, zda se má půda využívat k pěstování plodin či k výrobě paliv. S narůstajícím strachem o energetickou bezpečnost je více půd využívaných k výrobě ekologických biopaliv.

Nárůst cen potravin zasáhl všechny oblasti, kde žijí nejchudší vrstvy obyvatelstva. Obzvláště se jedná o země a oblasti, jejichž výše zásob potravin je závislá výhradně dovozu. Růst hodnot potravin vede k následnému zvýšení potřeby peněžních prostředků k získání této základní fyziologické potřeby. Obyvatelstvo nesužuje hladomor, kdy je nedostatek potravin na trhu. Potraviny jsou k dispozici, ale chudí obyvatelé si je za vysoké ceny nemohou dovolit. Nejvíce byla zasažena Afrika, celá Jižní Amerika a některé oblasti v Asii. Zhoršující se situaci v těchto regionech podpořil zákaz mnoha zemí, který spočíval v omezení vývozu určitých druhů této komodity. Argentina, Kanada a Austrálie si však díky tomuto stavu trhu s potravinami výrazně vylepšily obchodní bilanci. Díky přírodním katastrofám, kterých bohužel narůstá, dochází k omezení nabídky a nedostatek potravin by se mohl dotknout nejen určitých regionů, ale celého světa.³²

Určitým východiskem stálého nedostatku by mohla být pomoc geneticky modifikovaných potravin. Jak je uvedeno v publikaci od Cihelkové, organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Cooperation and Development, OECD) a Organizace OSN pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization, FAO) radí všem vyspělým zemím, aby přehodnotily politiku podpory produkce biopaliv. Dále pak tyto organizace doporučují rozvojovým zemím, aby se zaměřily především na růst výnosnosti úrody.³³

Od druhé poloviny roku 2008 nastal prudký pokles cen. Během osmi měsíců se index cen propadl o necelých 74 jednotek. Zapříčiněno to bylo ekonomickou krizí, která utlumila i poptávku po potravinářských komoditách. Od této chvíle začaly ceny opět

---

³² NATO Review: Potravinová krize a bezpečnost – otázky a odpovědi [online]. [cit. 7. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.nato.int/docu/review/2008/05/FS_QA/CS/index.htm

³³ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, 273 s., Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

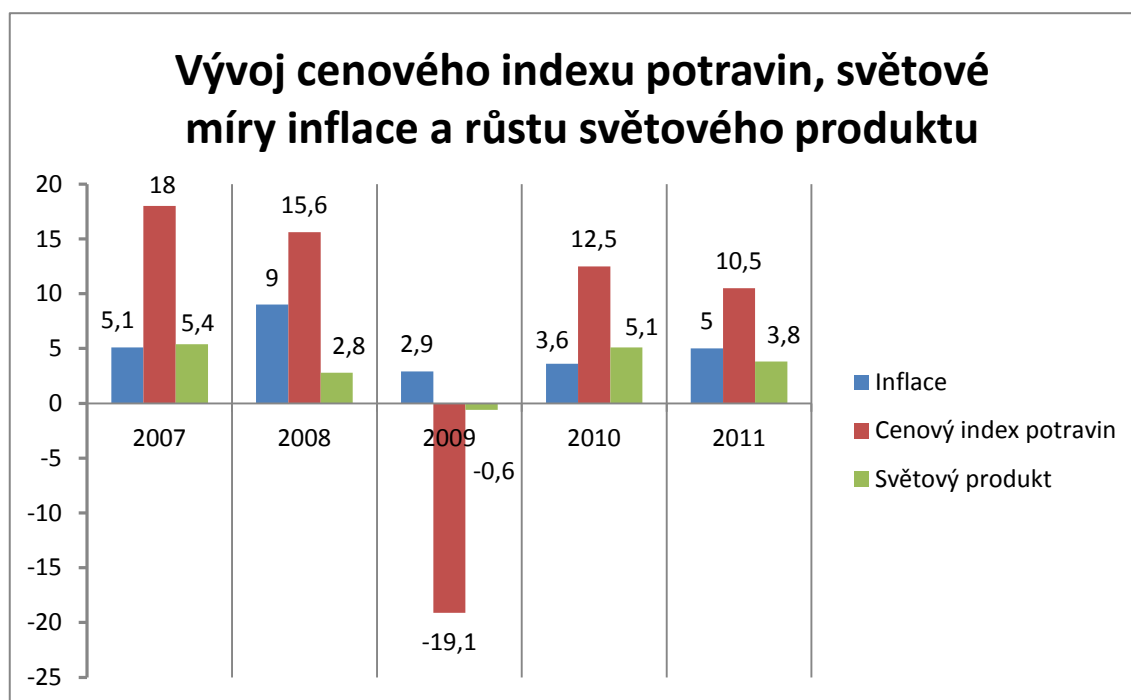
růst za přispění špatného počasí a peněz, které do ekonomiky pumpují centrální banky. Tento strmý nárůst trvá do počátku roku 2011.³⁴

Pokud bude evidentní nedostatek potravin, může dojít k občanskému neklidu a politické nestabilitě. Toto vyústění bylo možné zaregistrovat ve spoustě rozvojových zemí.

1.8.1 Dopady vývoje cen zemědělských surovin a potravin na světovou ekonomiku

Jak je uvedeno na obrázku č. 9, cenový index potravin, světové míry inflace i světového produktu, měly podobný vývoj, pouze je možné spatřit odchylku v roce 2009. Největší změny zaznamenal index spotřebitelských cen, naopak hodnota světového produktu byla nejmenší.

Obr. č. 9: Vývoj cenového indexu potravin, světové míry inflace a růstu světového produktu, 2007 - 2011 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: *International Monetary Fund: World economic outlook (WEO)* [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

³⁴ KAIN, Petr. *Ihned.cz: Hrozí potravinová krize? Rostoucí ceny potravin naznačují, že je to možné* [online]. Economia, a. s., 1996-2013, Publikováno 8. 1. 2011. [cit. 20. 3. 2013]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-49276950-ceny-potravin-budou-dale-stoupat>.

Hodnota míry inflace se pohybuje jak podle hodnot cenového indexu potravin, tak podle cen ropy a cen dalších komodit. V roce 2008 došlo k největšímu navýšení světové míry inflace, především z důvodu vysokých cen zemědělských surovin a potravin i cen ropy. Ačkoliv v roce 2009 cenový index potravin mírně poklesl, inflace stále reagovala na vysoké hodnoty indexu a cen ropy v roce předchozím. Naopak v roce 2010 se cenový index spolu se světovou inflací a HDP opět prudce zvýšil. Rok 2011 přinesl podobné hodnoty vývoje jako rok předchozí.

2 CHARAKTERISTIKA VÝVOJE SVĚTOVÉ EKONOMIKY V OBDOBÍ 2007 – 2011

K zjištění vývoje či aktuální situace světové ekonomiky se používají makroekonomičtí ukazatelé. V této práci jsou používáni tři nejsledovanější ukazatelé:

- hrubý domácí produkt,
- míra inflace,
- míra nezaměstnanosti.

2.1 HDP

Prvním a také nejsledovanějším makroekonomickým ukazatelem, který zachycuje ekonomickou vyspělost dané ekonomiky a úroveň národního hospodářství dané země, je hrubý domácí produkt (HDP). Podle Českého statistického úřadu je HDP definováno jako „peněžní vyjádření celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území; používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky.”³⁵ Tomáš Pavelka pojmenovává tento ukazatel následovně: „Hrubý domácí produkt je tržní hodnota veškerých finálních statků a služeb vyprodukovaných v dané ekonomice za dané časové období.”³⁶ Jinými slovy, vyjadřuje celkovou hodnotu toho, co bylo na určitém území za dané období vyprodukováno. Za toto určité období je myšleno nejméně čtvrtletí. V definici HDP je potřebné klást velký důraz na spojení „veškerých finálních statků a služeb”. Do celkového HDP je zahrnuta jen hodnota finálních statků, sloužících ke konečné spotřebě, investicím nebo vývozu. Při výpočtu HPD nesmí dojít k tzv. dvojímu započítávání. K dvojímu započítání dojde tehdy, když hodnotu některé služby nebo statku zahrneme do výpočtu několikrát. Může se tomu tak stát například při započítání knihy. Do HDP byla již započítána hodnota knihy, a proto dále do HDP nelze zanést i hodnotu papíru. Došlo by tím k nadhodnocení HDP. Finální statky a služby jsou vyjádřeny v cenách, které platí kupující neboli v tržních cenách. Je nutné

---

³⁵ Český statistický úřad: *Hrubý domácí produkt (HDP) – Metodika* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013, Aktualizace dne 8. 2. 2012, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/hruby_domaci_produk_t_%28hdp%29

³⁶ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, [Slaný]: Melandrium, 2007, xxxvi, s. 17., ISBN 978-80-86175-58-4.

si uvědomit, že pro zařazení statku či služby do HDP daného státu není prvořadé, zda byl vyroben rezidenty či nerezidenty, ale že musí být vyroben na území daného státu.³⁷

HDP lze měřit několika metodami se stejným výsledkem, kterými jsou:

- výdajová metoda,
- výrobní metoda,
- důchodová metoda.

U výdajové metody se HDP vypočítá tím způsobem, že sečteme všechny výdaje vynaložené na finální statky a služby. Mezi tyto výdaje se zahrnují výdaje domácností na spotřebu (C), výdaje na investice (I), výdaje vlády na nákupy výrobků a služeb (G) a čistý export (NX), který nám vznikne rozdílem exportu a importu. Výsledný vzorec pro výpočet HDP pomocí výdajové metody vypadá takto:

$$\text{HDP} = C + I + G + NX \quad (1)$$

Hrubý domácí produkt se při použití výrobní metody získá součtem přidaných hodnot na jednotlivých stupních výroby. U metody důchodové je zjištění výsledku HDP dán součtem mezd (včetně dalších nákladů na zaměstnance), renty, úroky, zisky, znehodnocení kapitálu, nepřímé daně zmenšené o dotace.⁴

HDP může mít dvojí podobu, tedy nominální a reálný. Celková hodnota nominálního HDP je zjišťována pomocí nynějších tržních cen daného období tzv. cenami běžného období, reálný HDP bere při měření hodnoty produkce za dané období na zřetel stálé ceny, neboli ceny výchozího (základního) roku a zachycuje pouze vývoj fyzického objemu produkce. Odchylka reálného od nominálního HDP v jednotlivých obdobích je zapříčiněna změnou cen. Pro vyloučení této odchylky je používán tzv. deflátor HDP, který je definován následovně:

$$\text{deflátor HDP} = \frac{\text{nominální HDP}}{\text{reálné HDP}} \times 100$$

---

³⁷ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, [Slaný]: Melandrium, 2007. Xxxvi, 278 s., ISBN 978-80-86175-58-4.

Jelikož je HDP uváděn v monetárních hodnotách, byly by výsledky srovnání celkových HDP států velmi zkreslené. Z tohoto důvodu se celková hodnota vydělí počtem obyvatel, čímž se získá tzv. HDP na hlavu.³⁸

2.1.1 Vývoj světového produktu a HDP vybraných zemí

Tab. č. 3: Vývoj světového produktu a HDP vybraných zemí, 2007 - 2011 (v %)

Region/ skupina zemí/ země	2007	2008	2009	2010	2011
Svět	5,4	2,8	-0,6	5,1	3,8
Vyspělé země	2,8	0,1	-3,5	3,0	1,6
USA	1,9	-0,3	-3,1	2,4	1,8
EU	3,0	0,4	-4,4	2,0	1,4
Japonsko	2,2	-1,0	-5,5	4,5	-0,8
Rozvojové země	8,7	6,1	2,7	7,4	6,2
Čína	14,2	9,6	9,2	10,4	9,2
Indie	10,0	6,9	5,9	10,1	6,8

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: *International Monetary Fund: World economic outlook (WEO)* [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

Jak je možné vidět z tabulky č. 3, jediný pokles světového HDP v období 2007 – 2011 nastal v roce 2009 a to o 0,6 procentního bodu. Vyspělé země prožily největší propad světového produktu v celém poválečném období. Americká hypoteční krize, která vypukla v roce 2006, měla největší podíl na vývoji HDP. Nejvíce zasáhla USA, EU a Japonsko. K největšímu poklesu HDP došlo v Japonsku (5,5%) a v EU, kde pokles činil 4,4%. Hloubka recese nabyla největší síly v první polovině roku 2009, kdy se dle sezónní korekce údajů HDP prohloubila v zemích EU-27 o 5,1 %, v Japonsku o 8,4 % a v USA o 3,9 %. Celková hodnota HDP ve vyspělých zemích poklesla o 3,5%. Délka recese byla odlišná v jednotlivých zemích, ale v průměru trvala 4 až 5 čtvrtletí. Státní rozpočty tak hledaly nové způsoby získání příjmů. Důsledkem bylo zpomalení hospodářského růstu, což se odrazilo ve zpomalení růstu rozvinutých zemí. USA se

---

³⁸ *Wiki knihovna. HDP* [online]. Praha: wiki knihovna.cz, 2013. [cit. 12. 4. 2013]. Dostupné z: <http://wiki.knihovna.cz/index.php?title=HDP>

po roce 2009 vyvíjela růstově pozitivněji než Evropa, neboť politika ve Spojených státech amerických kladla větší důraz na podporu ekonomického růstu než na úspory.

2.1.2 Vývoj HDP a objemu světového obchodu zboží a služeb

Tahounem růstu světové ekonomiky se v několika posledních letech stávají rozvíjející se a rozvojové země. Propad světového HDP nebyl tak velký díky rozvojovým zemím, ve kterých došlo k zpomalení růstu HDP, ale ne k jeho poklesu. Jedná se o státy jihovýchodní Asie a Latinské Ameriky, především Číny, Indie a Brazílie. Ekonomiky Číny a Indie raketově rostly, došlo jen k mírnému zpomalení v letech 2008 a 2009. V předkrizovém roce 2007 vzrostla ekonomika Číny o 14,2%. V dalším roce však došlo ke zpomalení rozkvětu ekonomiky a HDP vzrostl „jen“ o 9,6%.

Tab. č. 4: Vývoj objemu světového obchodu zboží a služeb, 2007 - 2011 (v %)

Region/skupina zemí	2007	2008	2009	2010	2011
Svět	7,8	3,0	-10,4	12,6	5,8
Vyspělé země					
Export	6,7	2,2	-11,3	12,0	5,3
Import	5,3	1,0	-11,9	11,4	4,4
Rozvojové země					
Export	9,9	3,9	-7,6	13,7	6,5
Import	14,9	8,6	-8,3	14,9	8,8

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: *International Monetary Fund: World economic outlook (WEO)* [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

Ekonomiky některých států Asie a Latinské Ameriky reagovaly na krizi v Evropě a měly obavy z poklesu exportního potencionálu. V objemu světového obchodu zboží a služeb opravdu došlo v roce 2009 k ohromnému poklesu a to o 10,4%, což je zřejmé z tabulky č. 4. Tento propad byl v první řadě zapříčiněn světovou krizí. Firmy neměly dostatek finančních prostředků na udržení takového objemu výroby jako doposud, docházelo tak k propouštění zaměstnanců. Tato skutečnost zapříčinila rapidní snížení příjmů domácností a následně i jejich spotřeby. Tím pádem nebylo potřeba takového objemu mezinárodního obchodu jako v letech předešlých. Pokles se projevil jak u ekonomik vyspělých zemí, tak i u rozvojových zemí reagujících na světovou krizi. Největší utlumení obchodu nastalo samozřejmě ve vyspělých zemích, neboť těchto zemí se krize dotkla nejvíce.

K oživení ekonomiky došlo v roce 2010 a pokračovalo i v roce 2011. Na obnovení ekonomiky se podílel rostoucí zahraniční obchod, především v rozvíjejících se zemích, které táhly i průmyslovou produkci. Mezi jednotlivými zeměmi však stále přetrvávají evidentní rozdíly v ekonomické výkonnosti.

2.2 Míra inflace

Dalším makroekonomickým ukazatelem je míra inflace. Míra inflace zasahuje do každodenního života lidí, převážně negativně. Tomáš Pavelka definuje inflaci takto: „*Inflace znamená růst všeobecné cenové hladiny.*”³⁹ Všeobecná cenová hladina je chápána jako průměrná cenová hladina v ekonomice. Její vývoj se promítá do cen všech statků a služeb. Neznamená to však, že pokud míra inflace roste, tak porostou ceny všech statků a služeb. V průměru budou ceny růst, ale hodnoty některých statků a služeb mohou stagnovat či dokonce může dojít k jejich poklesu. Obecně je možné říci, že při růstu míry inflace klesá kupní síla peněz, což znamená, že za totožné množství peněz si může člověk koupit méně. Opačným jevem inflace je deflace. Pokud nastane deflace, znamená to, že dochází k poklesu celkové hladiny ceny. Dalším pojmem v oblasti inflace je desinflace, která označuje pokles míry inflace. Dále dělíme inflaci podle závažnosti na inflaci mírnou, pádivou a hyperinflaci.⁴⁰

Pro výpočet všeobecné cenové hladiny jsou používány tři základní cenové indexy, mezi které patří index spotřebitelských cen (CPI), index cen výrobců (PPI) a deflátor hrubého domácího produktu. Nejpoužívanějším z těchto tří indexů je index spotřebitelských cen. Každý měsíc jsou zjišťovány ceny statků a služeb, které jsou zaevidovány v určitém koši podle výdajů průměrné domácnosti v určitém roce. U indexu cen výrobců monitoruje Český statistický úřad například index cen průmyslových výrobců, index cen stavebních prací, index cen zemědělských výrobců atd. Ačkoliv PPI pracuje na stejném způsobu, jako CPI, koše indexu cen výrobců však obsahují jiné skupiny statků a služeb.⁶

---

³⁹ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, [Slaný]: Melandrium, 2007, xxxvi, s., 135. ISBN 978-80-86175-58-4.

⁴⁰ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, [Slaný]: Melandrium, 2007, xxxvi, 278 s., ISBN 978-80-86175-58-4.

2.2.1 Vývoj míry inflace

Vývoj inflace ovlivňuje několik faktorů. Tyto faktory mají svůj původ na straně poptávky a nabídky neboli poptávkou inflaci, nabídkou inflaci a setrvačnou inflaci. Poptávková inflace je zapříčiněna zvýšením poptávky. K navýšení poptávky může dojít pomocí růstu vládních výdajů, růstu investičních výdajů firem, růstu spotřebních výdajů domácností či zvýšení čistého exportu. Nabídkové inflaci se také říká nákladová, neboť díky zvyšujícím se nákladům budou firmy ochotné nabízet stejné množství statků a služeb jen za vyšší ceny.⁴¹

Jak již bylo řečeno, inflace zasahuje do každodenního života všech jedinců. Největší hrozbou inflace představuje nejistota v jejím vývoji. V případě nízké či stabilní míry inflace, a pokud odpovídá očekáváním podniků a spotřebitelů, nezpůsobuje těmto subjektům velké problémy. Pokud však míra inflace kolísá, což znamená, že změny cen často a značně kolísají, má tento jev negativní dopady jak pro podniky, tak pro spotřebitele. Dochází tím k neochotě investovat a spořit, což vede k neefektivnosti na trhu. K hlavním dopadům inflace zcela určitě patří postupné snižování hodnoty peněz. Pokud příjmy domácností nerostou stejným tempem jako míra inflace, dochází k poklesu kupní síly, tím pádem si nemohou dovolit nakupovat tolik zboží co dříve. Tento proces nemá dopad jen na domácnosti, ale také na podniky a vlády. Mají-li podniky prosperovat a růst, potřebují výhodné hospodářské poměry v podobě nízké a stabilní inflace. Ve většině případů své investice a činnosti plánují s předstihem několika let, a jestliže dojde k rapidnímu nárůstu míry inflace, může vést k tomu, že si podniky nebudou moci dovolit pořídit to, co si plánovaly pořídit, přesto že v předešlých letech na tento nákup měly dostatek financí. Z tohoto důvodu jsou podniky mnohem opatrnější. Podnikatelé snižují vlastní konkurenceschopnost, neboť nemají chuť riskovat a jsou méně ochotní investovat do budoucnosti. To má nepříznivý vliv na zaměstnanost a hospodářský růst.⁴²

---

⁴¹ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, [Slaný]: Melandrium, 2007, xxxvi, 278 s., ISBN 978-80-86175-58-4.

⁴² *Evropská komise. Hospodářské a finanční věci: Důsledky inflace* [online]. [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/focuson/inflation/consequences_cs.htm

Hrozba inflace v dopadu raketového růstu cen ropy a jiných komodit v roce 2007 a prvních dvou čtvrtletích roku 2008 byla zažehnána prudkým propadem světových cen komodit a snížením poptávky ve druhé polovině roku 2008 a během roku 2009. Cena ropy, která dosáhla svého maxima v polovině roku 2008 (143 USD), klesla na konci tohoto roku na necelých 40 USD. To samozřejmě mělo za následek zřejmý propad míry inflace z 9,0 % v roce 2008 na 2,9 % v roce následujícím. Tento vývoj je možné shlédnout v tabulce č. 5. Ve státech USA, Japonsko a Čína došlo i k poklesu spotřebitelských cen. V tomto okamžiku hrozilo nebezpečí deflace. Míra inflace, která je měřena pomocí indexu spotřebitelských cen, se dostala do kladných hodnot v roce 2010, což bylo zapříčiněno oživením poptávky. V roce 2011 došlo k velkému zrychlení inflace, za které bylo z velké části zodpovědné oživení ekonomické aktivity a poptávky a zvýšená cena ropy a dalších komodit (zejména potravin a zemědělských surovin). O komoditě v podobě ropy a její ceně autor informuje v kapitole 1.7 a o zemědělských surovinách a potravinách v kapitole 1.8.

Tab. č. 5: Vývoj spotřebitelských cen, 2007 - 2011 (v %)

Region / skupina zemí / země	2007	2008	2009	2010	2011
Svět	5,1	9,0	2,9	3,6	5,0
Vyspělé země	2,2	3,4	0,1	1,5	2,7
USA	2,9	3,8	-0,4	1,6	3,1
EU	2,1	3,3	0,3	1,6	2,7
Japonsko	0,1	1,4	-1,3	-0,7	-0,3
Rozvojové země	6,5	9,3	5,1	6,1	7,2
Čína	4,8	5,9	-0,7	3,3	5,4
Indie	6,4	8,4	10,9	12,0	8,9

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: *International Monetary Fund: World economic outlook (WEO)* [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

V zemích Latinské Ameriky a v rozvíjející se Asii se udržuje vysoký růst míry inflace, jelikož neprošla recesí. V rozvíjejících se zemích v roce 2009 došlo k velkému propadu spotřebitelských cen, ale stále se míra inflace pohybovala ve vysokých hodnotách. V dalších letech spotřebitelské ceny rostly a to v roce 2010 o 1,0 %, oproti roku 2009 a v roce 2011 dokonce o 1,1 % na hodnotu 7,2 %.

2.3 Trh práce a nezaměstnanost

Trh práce a nezaměstnanost je důležitým předmětem zkoumání, neboť ovlivňuje stav společnosti a je jedním z největších problémů většiny států, tudíž i světové ekonomiky.

Na trhu práce je práce prodávána v podobě výrobního faktoru. V podstatě je trh práce místem, v němž se střetává poptávka po práci s nabídkou práce, přičemž předmětem koupě a prodeje nejsou jednotlivé osoby, ale jejich pracovní síla. Z toho vyplývá, že na trhu práce působí dva subjekty, podnik a uchazeč o práci. Trh práce je možné rozčlenit na několik druhů trhu, na trh vnitřní a vnější. Pokud jde o místo, ve kterém se střetává nabídka práce tvořená stávajícím firemním zaměstnancem poptávka po práci ze strany firmy, jedná se o vnitřní trh. V případě nabídky práce zastupující jednotlivci, kteří mohou ihned či v krátké době nastoupit na nová pracovní místa a poptávkou po práci ze strany firem, se jedná o vnější trh práce.

Obyvatelstvo se dělí do dvou skupin, na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Do skupiny ekonomicky neaktivních se řadí důchodci, studenti, osoby mladší 15 - ti let či matky na mateřské dovolené. Skupina ekonomicky aktivních se dále člení na zaměstnané a nezaměstnané. Zaměstnaní jsou definováni jako „*osoby, které jsou starší 15 - ti let a mají placené zaměstnání, nebo jsou zaměstnány ve vlastním podniku.*”⁴³

Za nezaměstnané jsou považovány osoby, které jsou starší 15 - ti let a splňují tři podmínky:

- aktivní hledání práce (např. přes zprostředkovatelný práce, prostřednictvím inzerátů atd.),
- schopnost nastoupit do práce nejpozději do 14 dnů,
- nesmějí mít zaměstnavatele anebo být sebezaměstnané.⁴⁴

K zjištění stavu nezaměstnanosti určité země a jejímu následnému porovnání vůči ostatním státům se používá míra nezaměstnanosti. Toto míru Tomáš Pavelka definuje

---

⁴³ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, [Slaný]: Melandrium, 2007, xxxvi, s. 117., ISBN 978-80-86175-58-4.

⁴⁴ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání. [Slaný]: Melandrium, 2007, xxxvi, 278 s., ISBN 978-80-86175-58-4.

následovně: „*Míra nezaměstnanosti je procento nezaměstnaných z ekonomicky aktivního obyvatelstva*“⁴⁵

Míra nezaměstnanosti v procentech se dosáhne pomocí toho vzorce:

$$u = \frac{U}{L + U} * 100$$

kde: u ... míra nezaměstnanosti

U ... počet nezaměstnaných

L ... počet zaměstnaných

Dle ekonomické teorie se nezaměstnanost dělí z hlediska příčiny na tři základní typy:

- frikční,
- strukturální,
- cyklická.

K vzniku frikční nezaměstnanosti dochází v případě, že zaměstnanec sám opustí dosavadní pracovní místo, či dostane výpověď a vyhledává si nové zaměstnání. Také sezónní nezaměstnanost, což je případ zemědělství a stavebnictví, se zařazuje do tohoto druhu nezaměstnanosti. U frikčně nezaměstnaného člověka je typické, že je nezaměstnaný jen dočasně. V každém případě tento druh nezaměstnanosti bude vždy existovat z důvodu neustálého pohybu v ekonomice. Strukturální nezaměstnanost je zapříčiněna strukturálními změnami v ekonomice. Jelikož neustále dochází k potlačení některých odvětví a k expandaci jiných odvětví, pracovníci z utlumených odvětví nemusejí mít požadovanou kvalifikaci, která by byla potřeba v rozvíjejících se odvětvích. Příčiny strukturální nezaměstnanosti se dají hledat v kvalifikačním nebo místním nesouladu mezi poptávkou a nabídkou práce. A nakonec cyklická nezaměstnanost, ta je spojena s cyklickým vývojem ekonomiky. V období recese, při které hrubý domácí produkt klesá, narůstá počet nezaměstnaných. V době expanze nastává opačný jev, hrubý domácí produkt se zvyšuje a míra nezaměstnanosti klesá. Strukturální nezaměstnanost se dotkne jen některých odvětví, oproti tomu cyklická nezaměstnanost postihuje všechny sektory v ekonomice.⁴⁶

---

⁴⁵ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, [Slaný]: Melandrium, 2007, xxxvi, s. 117., ISBN 978-80-86175-58-4.

⁴⁶ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, [Slaný]: Melandrium, 2007, xxxvi, 278 s., ISBN 978-80-86175-58-4.

2.3.1 Vývoj míry nezaměstnanosti

Tab. č. 6: Míra nezaměstnanosti ve vybraných zemích, 2007 - 2011 (v %)

Země	2007	2008	2009	2010	2011
USA	4,6	5,8	9,3	9,6	8,9
EU	7,5	7,6	9,4	10,1	10,2
Japonsko	3,9	4,0	5,0	5,0	4,5
Španělsko	8,3	11,3	18,0	20,1	21,6
Německo	8,6	7,5	7,7	7,1	5,9

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: The World Bank: Unemployment, total (% of total labor force), [online]. The World Bank Group, 2013. [cit. 15. 4. 2013]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>

Jak je zřejmé z tabulky č. 6, recese světové ekonomiky zapříčinila pokles zaměstnanosti a vzrostla cyklická nezaměstnanost, která představuje velice vážný sociální a ekonomický problém. Ztráta pracovních míst, což vede i ke ztrátě celkových příjmů domácností, měla za následek snížení spotřeby domácností a byla jednou z příčin poklesu HDP.

Došlo ke zhoršení v oblasti splácení dluhů, především u hypoték. Oslabení splácení dluhů přispělo ke zvýšení ztrát bank a narušilo stav trhu s nemovitostmi. Nepříznivý vliv měla narůstající nezaměstnanost na veřejné rozpočty. Mladí lidé jsou intenzivně zasaženi nezaměstnaností, což dává v sázku sociální soudržnost země. Ačkoliv je stav trhu práce v jednotlivých zemích odlišný, nárůst nezaměstnanosti byl značný a její pokles bude velice pomalý. V rozmezí let 2000 – 2008 byla míra nezaměstnanosti v USA na nižší úrovni než v Evropě, v době recese nastal obrat. Nárůst nezaměstnanosti v USA byl enormní a v roce 2009 se míra nezaměstnanosti vyhoupla na stejnou hodnotu jako v Evropě. V následujícím roce 2010 došlo k dalšímu mírnému nárůstu a to jak v USA, tak i v EU. V prvních měsících roku 2011 se míra nezaměstnanosti v USA vyvíjela směrem dolů. Na konci prvního čtvrtletí tohoto roku se nacházela na hodnotě 8,8%. V Evropské unii tento ukazatel stagnoval a jeho hodnota zůstala na úrovni 9,7%.

Nejhorší situace v oblasti nezaměstnanosti byla ve Španělsku. Ve druhém pololetí roku 2008 zkolabovala španělská ekonomika do recese, neboť byla tvrdě poškozena globální finanční krizí. V roce 2010 se míra nezaměstnanosti ve Španělsku vyšplhala na 20,1%. V roce následujícím byla opět o 1,5 procentního bodu vyšší. Z důvodů vysokých

rozpočtových schodků, musela španělská vláda přijmout bolestivá úsporná opatření. Došlo tak ke ztrátě milionů pracovních míst, což se dotklo především lidí do 25 let. K navyšování nezaměstnanosti dále přispívají reformy trhu práce, které zaměstnavatelům ulehčily propouštění pracovníků.

Následovatelem Španělska bylo Lotyšsko a Litva, jejichž míra nezaměstnanost se v roce 2010 pohybovala kolem 17%. Jednou z mála zemí, ve které nedošlo k navýšení míry nezaměstnanosti ba naopak k poklesu, je Německo. Zde se míra nezaměstnanosti propadla z původních 7,7% v roce 2009 na 7,1% v roce 2011. Tato skutečnost byla způsobena silným oživením ekonomické aktivity. Dále se na takovém vývoji podílel fakt, že většina společností nepropouštěla své pracovníky, ale měly snahu je udržet na zkrácený úvazek.

2.4 Shrnutí

Po relativně klidných a ekonomicky vzrůstajících letech 2007 a 2008, se světová ekonomika ponořila do krize. Faktorem, který bezesporu nejvíce ovlivnil vývoj světové ekonomiky v období 2007 – 2011 byla světová ekonomická krize, která vypukla ke konci roku 2008. Světová ekonomická krize měla svůj počátek v hypoteční krizi v USA. Ačkoliv se z počátku zdálo, že americká hypoteční krize nepřesáhne hranice Spojených států amerických, opak byl bohužel pravdou.

Do celého světa se ekonomická krize rozšířila pomocí globalizace. Provázanost a závislost jednotlivých státních ekonomik byly pro rozšíření krize jako suché seno pro oheň. Jelikož jsou jednotlivé ekonomiky provázané a závislé, krize se rozšířila do jednotlivých ekonomik snadněji a rychleji. Jednotlivé státy se značně zadlužovaly a dostávaly se z finančního hlediska do obrovských potíží. Mnohé státy světa ukázaly, že jsou ochotny šetřit na zájmech obyvatelstva. Evropa aktivně seškrtyvala rozpočty na sociální potřeby, zvyšovaly daně a statisíce Evropanů na to reagovaly demonstracemi.

Společnosti neměly dostatek finančních prostředků na placení mezd svým zaměstnancům. Docházelo tak buď ke snižování mezd, či dokonce k rozvázání pracovního poměru. Tisíce lidí přišlo o zaměstnání a nezaměstnanost ve světě prudce rostla. Nejhorší situace se nacházela v evropských státech. Nejhorší stav byl ve Španělsku.

Světovou ekonomiku netrápila jen ekonomická krize či vysoká míra nezaměstnanosti, ale také prudce narůstající míra inflace, především v roce 2008. Míra inflace nabývala svých vysokých hodnot v důsledku růstu cen ropy a zemědělských surovin a potravin. Ceny většiny komodit rostly a lidé neměli dostatek peněžních prostředků na koupi všeho, co si pořizovali před vypuknutím světové ekonomické krize. Kupovali si tak jen základní potřeby a omezovali svou spotřebu. Z tohoto důvodu nebylo potřeba vyvážet ani dovážet tak velké množství zboží jako v letech předešlých, tím pádem došlo k poklesu mezinárodního obchodu zboží a služeb. V roce 2011 nastalo další omezení produkce některých velkých firem z důvodů vlny tsunami v Japonsku a následného výpadku výroby. Především některé americké společnosti, například Apple, jsou na japonských výrobcích závislí a musely proto své výrobní procesy omezit či dokonce zastavit. Významné společnosti a státy světové ekonomiky opět přicházely, tak moc v tomto období potřebné, finanční prostředky.

3 PERSPEKTIVY SVĚTOVÉ EKONOMIKY

Prognózy dalšího vývoje světové ekonomiky publikují různé mezinárodní organizace včetně Mezinárodního měnového fondu, který své prognózy zveřejňuje například v publikaci World economic outlook.

V krátkodobém horizontu, to je v letech 2013 – 2018, očekává Mezinárodní měnový fond růst světového produktu, což je možné vidět v tab. č. 7. Tento nárůst by se měl pohybovat okolo 4% ročně. Vyspělé země by měly stále ekonomicky růst výrazně pomaleji než země rozvojové a transformující. U vyspělých zemí by se mělo jednat přibližně o 2% ročně. Dalším předpokladem je růst síly asijských zemí vysokým tempem, které se snaží a úspěšně pokračují v tzv. procesu dohánění vyspělého světa. U rozvojových zemí se růst HDP očekává v dalších letech kolem 5-6% ročně. U vyspělých zemí je pomalejší nárůst zapříčiněn následky americké hypoteční krize, které budou po několik dalších let stále omezovat světovou ekonomiku. V Evropské unii se v posledním čtvrtletí roku 2012 prohloubila recese. I Německo, které je tahounem Evropské unie a její největší ekonomikou, se v mezičtvrtletním srovnání roku 2012 propadlo. Prvořadým faktorem poklesu ekonomické výkonnosti v posledním čtvrtletí roku 2012 byl slabý vývoz. V roce 2013 tomu není jinak, ekonomika Evropské unie se stále propadá. V prvním čtvrtletí roku 2013 došlo k poklesu hrubého domácího produktu o 0,7 procentního bodu.

Tab. č. 7: Předpokládaný vývoj světového produktu (v %)

Region/ skupina zemí/ země	2013	2014	2018
Svět	3,3	4,0	4,5
Vyspělé země	1,2	2,2	2,5
USA	1,9	3,0	2,9
EU	-0,3	1,1	1,6
Japonsko	1,6	1,4	1,1
Rozvojové země	5,3	5,7	6,2
Čína	8,0	8,2	8,5
Indie	5,7	6,2	7,0

Zdroj: Vlastní zpracování, Cheb, 2013, podle: *International Monetary Fund: World economic outlook (WEO)* [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

Největší rozvoj ekonomiky se předpokládá v Číně, neboť má vysokou dostupnost pracovních sil a materiálů a industrializace v zemi roste exponenciálně. Dá se tedy s největší pravděpodobností očekávat, že se Čína za několik desítek let pravděpodobně stane nejsilnější ekonomikou na světě. Zvyšování globálního HDP by se mělo kladně projevit i v objemu světového obchodu a kapitálových toků.

Podle Evy Cihelkové je jedním z faktorů, který významně může ovlivnit míru růstu reálného HDP rozvojového světa, pokračující liberalizace mezinárodního obchodu. Obzvlášť by se jednalo o oblast netarifních bariér v obchodu s průmyslovými výrobky a obecně v oblasti zemědělského obchodu.⁴⁷

Problémy předních světových měn a finančních institucí budou i nadále ohrožovat po roce 2013 světovou ekonomiku. V posledních letech se řada států světa potýká se zpomalující se ekonomikou. Svět tak postrádá jakýkoliv významný motor ekonomického růstu.

Konkurence o zdroje je stále tvrdší. Nejedná se přitom jen o ropu, potraviny, kovy a plyn, ale zejména jde o zdroje lidské. Názory na to, které faktory způsobují nízkou až střední míru inflace, jsou různé. Evropské země se v současné době zaměřují na úsporná opatření v nejvíce zadlužených zemích. Redukce deficitů přitom ve většině případů zahrnuje omezování vládních výdajů či zvyšování daní. Mnoho ekonomů se shoduje v názoru, že vysoká míra inflace je způsobena přílišným růstem peněžní zásoby.

Zájmy zemí – věřitelů jsou založeny na tom, aby co nejlépe ochránily své občany, aby ti neutrpěli růstem inflace a neztratili své úspory. S přihlédnutím k volebnímu cyklu v řadě zemí Evropské unie, a zejména k volbám v Německu, bude řecký faktor opět jedním z nejzávažnějších v průběhu roku 2014. Po volbách bude před Němcem postavena otázka, zda mají podporovat řeckou ekonomiku, nebo ne. Pokud bude jejich odpověď záporná, je možné, že řecké problémy se stanou pro světové finanční trhy problémem č. 1 ve druhé polovině tohoto roku.

---

⁴⁷ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, 273 s., Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

Ačkoliv se míra nezaměstnanosti stále zvyšuje, americký trh práce překvapuje svou silou. Na počátku roku 2013 spadla míra nezaměstnanosti ve Spojených státech amerických na 7,7 %, což je nejnižší od konce roku 2008. Pokles míry nezaměstnanosti v USA se dá očekávat i během příštích let. Nabírání nových zaměstnanců se odehrálo ve všech důležitých sektorech (průmysl, stavebnictví, maloobchod), což je velice pozitivní. Zvlášť významné je zrychlení vytváření pracovních míst ve stavebnictví. Tato skutečnost jen potvrzuje pokračující oživení realitního trhu, na který v posledních měsících ukazuje dobrá dynamika prodejů nových domů a stavebních povolení. 5 let po pádu Lehman Brother se Spojené státy americké znovu stávají jedním z mála ostrovů stabilní domácí poptávky.⁴⁸

Z pohledu ekonomů, investorů a obchodníků patří do nejperspektivnějších světových ekonomik státy Brazílie, Rusko, Indie a Čína. Tyto čtyři státy jsou řazeny do skupiny BRIC (z anglického Brasil, Russia, India, China). Tato zkratka byla vytvořena v roce 2003 renomovanou americkou bankou Goldman Sachs. Širší vymezení této skupiny se vyskytuje pod názvem E-7 (z anglického 7 emerging markets). Ve skupině E-7 se nacházejí země BRIC doplněné o Indonésii, Mexiko a Turecko. Eva Cihelková a kol. uvádí: „Podle odhadů by tato skupina mohla mít do r. 2050 o 25% větší HDP v běžných cenách než země G-7, v přepočtu podle parity kupní síly dokonce až o 75%.“⁴⁹

S pokračující globalizací a navyšující se vzájemnou závislostí národních ekonomik, nestátní a nadnárodních subjektů se dostává změn i v charakteru mezinárodních ekonomických vztahů. Na obraz těchto ekonomických vztahů budou stále více působit i vnější podmínky, a to zejména v globálním, ekologickém a politickém systému.

V budoucnu bude nejspíše hrát stále větší roli úroveň a dynamika vědecko-technického pokroku. Tato skutečnost bude mít vliv jak na národní ekonomiky, tak i na světovou ekonomiku. Nejdůležitější inovace budou v sektoru služeb, neboť je vedoucím sektorem ekonomiky ve většině zemí. Největší pokrok se očekává ve finančním sektoru a to v podobě dokonalejší informační technologie. Dále bude zavedení inovací potřebné

---

⁴⁸ BUREŠ, Jan. *Trhy.mesec.cz: Americký trh práce maluje světové ekonomice růžovou budoucnost* [online]. Internet Inko, s. r. o. , 1998-2013, Publikováno 11. 3. 2013. [cit. 20. 8. 2013]. Dostupné z: <http://trhy.mesec.cz/clanky/americky-trh-prace-maluje-svetove-ekonomice-ruzovou-budoucnost/>.

⁴⁹ CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 30, Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

v sektoru zemědělství a to v podobě výkonnějších a šetrnějších strojů k životnímu prostředí a nových způsobů pěstování zemědělských surovin. Tyto inovace by mohly vést k lepší dostupnosti potravin a ke snížení jejich cen. Pokročilé a zásadní zdokonalení bude vyžadováno v energetice a dopravě. S neustálým rozvojem nových, účinnějších a ekologičtějších způsobů získávání elektrické energie, přestanou země postupně využívat ropu k její výrobě.

Ceny ropy v několika dalších letech zaznamenají pokles. Tento názor podpořila zpráva serveru Novinky.cz, který informuje, že Čína se stala největším světovým dovozcem ropy a sesadila z první příčky Spojené státy americké. Tuto skutečnost zapříčinila změna v těžbě ropy. Tato inovace pomůže USA v krátké době dosáhnout energetické soběstačnosti a stane se v tomto odvětví konkurenceschopnější. Jelikož pokles poptávky po této komoditě ze strany USA nevyrovná ani poptávka Indie a Číny, povede tento vývoj k poklesu ceny ropy.⁵⁰

---

⁵⁰ MORAVCOVÁ, Michala. *Novinky.cz: Raketový nárůst těžby ropy a plynu v USA mění rovnováhu ve světě* [online]. Borgis, a. s., 2003-2013, [cit. 20. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/298208-raketovy-narust-tezby-ropy-a-plynu-v-usa-meni-rovnovahu-ve-svete.html>

ZÁVĚR

Bezesporu největším faktorem, který ovlivnil vývoj světové ekonomiky, byla hypoteční krize v USA, která vypukla v polovině roku 2006, a která později vyústila ve světovou finanční krizi. Finanční krize následována recesí zasáhla převážnou většinu zemí světa v letech 2008 a 2009. Vlivem této globální krize došlo k velkým ztrátám v produkci, neboť výrobní společnosti neměly dostatek finančních prostředků na zabezpečení chodu výroby. S tím je spojen další faktor ovlivňující světovou ekonomiku a tím je mezinárodní obchod. Snížení spotřeby domácností velkou měrou přispělo k poklesu exportu a importu jednotlivých zemí světa. Další negativní dopad na světovou ekonomiku byl v podobě značného zhoršení veřejných financí a prudkého navýšení nezaměstnanosti. Délka trvání recese byla v jednotlivých zemích různá, ale ve většině zemí trvala 4 – 5 čtvrtletí.

Většina rozvíjejících se a rozvojových zemí se vyhnula recesi a v letech 2008 a 2009 zaznamenala ekonomický růst. V roce 2010 došlo k obnovení ekonomické aktivity většiny zemí světa. Nejvýraznější bylo v rozvíjejících se a rozvojových zemích, kde růst HDP činil 7,4%. Naopak v zemích vyspělých to byl růst podstatně menší (5,1%). V roce 2011 růst ekonomické aktivity pokračoval především zásluhou rozvojových zemí v čele s Čínou a Indií.

Finanční krize a následná recese vedly k omezení daňových příjmů. Státy jako Řecko, Portugalsko či Irsko musely požádat o záchrané balíčky a podstoupit různá omezení. Zvyšující se míra nezaměstnanosti omezila celkové příjmy domácností a tím jejich spotřebu.

Zemětřesení v Japonsku a následná vlna tsunami ochromila provoz velkých výrobních společností. Jelikož je Japonsko jednou z největších ekonomik světa, očekávalo se, že v důsledku katastrofy dojde k propadu japonské ekonomiky, a to se následně projeví ve vývoji světové ekonomiky. Skutečnost však byla jiná a japonská ekonomika dosáhla jen nepatrného propadu, tudíž globální ekonomiku ve velké míře neovlivnilo.

Jelikož v roce 2009 poklesly světové ceny ropy, ceny zemědělských surovin a potravin a celková poptávka, růst míry inflace se skoro zastavil, došlo k růstu jen o 0,1% ve vyspělých zemích. V některých zemích došlo dokonce k poklesu míry inflace. Těmito zeměmi byly Spojené státy americké, Japonsko a Čína. V roce následujícím

dochází k růstu míry inflace, který byl zapříčiněn oživením ekonomické aktivity a poptávky, stoupajícími cenami ropy a zemědělských surovin a potravin.

V budoucnu se očekává růst světového produktu a to především díky rozvojovým zemím v čele s Čínou. V roce 2014 Mezinárodní měnový fond předpokládá nárůst světového produktu o 4,0 %. Nezaměstnanost v Evropě bude dále narůstat, naopak ve Spojených státech amerických se blíží na lepší časy. Nezaměstnanost počátkem roku klesla a takový vývoj se předpokládá i v dalších letech.

Světová ekonomika se pomalu vzpamatovává z období krize. Nejlépe se z krizového období vzpamatovávají Spojené státy americké. Nejhorší z velkých ekonomik je na tom Evropská unie, neboť zde stále převládá vysoká míra nezaměstnanosti a velké problémy finančního sektoru. Obrat k lepšímu je bohužel v nedohlednu.

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Vývoj objemu světového obchodu zboží a služeb, 2007 - 2011 (v %)	13
Tab. č. 2: Vývoj HDP a vládního dluhu v Japonsku, 2007 - 2011 (v %)	22
Tab. č. 3: Vývoj světového produktu a HDP vybraných zemí, 2007 - 2011 (v %).....	37
Tab. č. 4: Vývoj objemu světového obchodu zboží a služeb, 2007 - 2011 (v %)	38
Tab. č. 5: Vývoj spotřebitelských cen, 2007 - 2011 (v %)	41
Tab. č. 6: Míra nezaměstnanosti ve vybraných zemích, 2007 - 2011 (v %).....	44
Tab. č. 7: Předpokládaný vývoj světového produktu (v %).....	47

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Vývoj počtu hypoték v USA, 2002 - 2008	15
Obr. č. 2: Vývoj základní úrokové sazby FEDu, 2003 - 2008.....	17
Obr. č. 3: Vývoj kurzu dolaru vůči euru, 2007 - 2011	24
Obr. č. 4: Podíl jednotlivých zemí na globální spotřebě ropy v roce 2010 (v %)	26
Obr. č. 5: Vývoj cen ropy, 2004 – 2011 (v USD).....	27
Obr. č. 6: Změna v poptávce v roce 2010 oproti roku 2009 (v %).....	29
Obr. č. 7: Vývoj ceny ropy, světové míry inflace a růst světového produktu, 2007 - 2011 (v %)	30
Obr. č. 8: Cenové indexy potravin, 2007 - 2011.....	31
Obr. č. 9: Vývoj cenového indexu potravin, světové míry inflace a růstu světového produktu, 2007 - 2011 (v %).....	33

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Apod.	a podobně
Tab.	tabulka
Obr.	obrázek
HDP	hrubý domácí produkt
USA	United States of America
EU	Evropská unie
FED	Federální rezervní systém
MBS	Mortgagebacke securities
CDO	Collateralized debt obligations
ESM	European Stability Mechanism
EFSF	European Financial Stability Facility
USD	United States dollar
OECD	Organization of Economic Cooperation and Development
IEA	International Energy Agency
OPEC	Organization of the Petroleum Exporting Countries
FAO	Food and Agriculture Organization
E-7	7 emerging markets
Tzv.	takzvaných
Tzn.	to znamená

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Tištěné zdroje

BUREŠ, Jan. *Trhy.mesec.cz: Americký trh práce maluje světové ekonomice růžovou budoucnost* [online]. Internet Inko, s. r. o. , 1998-2013, Publikováno 11. 3. 2013. [cit. 20. 8. 2013]. Dostupné z: <http://trhy.mesec.cz/clanky/americky-trh-prace-maluje-svetove-ekonomice-ruzovou-budoucnost/>.

CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: obecné trendy rozvoje - World economy: general trends in its development*. 1. vydání, xxxvi, Praha: C. H. Beck, 2009, 273 s., Beckova edice ekonomie, ISBN 978-80-7400-155-0.

HODAČ, Jan a KOTRBA, Tomáš. *Učebnice globalizace*. 1. vydání, Brno: Barrister&Principal, 2011, 308 s., ISBN 978-80-87474-33-4.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vydání, Slaný: Melandrium, 2007, xxxvi, 278 s., ISBN 978-80-86175-58-4.

PICHANIČ, Mikuláš. *Mezinárodní management a globalizace*, 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. 176 s. ISBN 80-7179-886-X.

ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. *Globalizace a krize: souvislosti a scénáře*. 1. vydání, Všeň: Grimmus, 2010, 291 s., ISBN 978-80-87461-01-3.

Elektronické zdroje

BRYCHTA, Jaroslav. *Finance.cz: Hypoteční krize a její dopad na americký dolar* [online]. Finance media, a. s., 2013, Publikováno 7. 3. 2008. [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/154527-hypotecni-krize-a-jeji-dopad-na-americky-dolar/>

BYDŽOVSKÁ, Marie. *Euroskop.cz: Kořeny a průběh krize eurozóny* [online]. Vláda České republiky, 2005-2013, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>

Český statistický úřad: *Hrubý domácí produkt (HDP) – Metodika* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013, Aktualizace dne 8. 2. 2012, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/hruby_domaci_produk_t_%28hdp%29

Čermák, Petr. *Colloseum.cz: Největší konzumenti ropy na světě – zásadním hráčem jsou USA* [online]. Colloseum, a. s., 2009-2013, [cit. 10. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.colosseum.cz/vzdelavani-a-informace/komentare-analytiku/312/nejvetsi-konzumenti-ropy-na-svete---zasadnim-hracem-jsou-usa>

ČTK. *Deník.cz: Studie: Dluhová krize odstartovala v eurozóně velké změny* [online]. Vltava-Labe-Press, a. s., 2005-2013, Publikováno 26. 11. 2012. [cit. 10. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/ekonomika/studie-dluhova-krize-odstartovala-v-eurozone-velke-zmeny-20121126.html>

DORŇÁK, Ondřej. *Investujeme.cz: Světová finanční krize: Co stálo na počátku?* [online]. Praha: Fincentrum, a. s., 2006-2013, Publikováno 13. 2. 2009. [cit. 10. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/svetova-financni-krize-co-stalo-na-pocatku/>

Evropská komise. *Hospodářské a finanční věci: Důsledky inflace* [online]. [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/focuson/inflation/consequences_cs.htm

Fao.org: *FAO Food Price Index* [online]. FAO, 2013. [cit. 9. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.fao.org/worldfoodsituation/wfs-home/foodpricesindex/en/>

International Monetary Fund: World economic outlook (WEO) [online]. Publikováno 9. 10. 2012. [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>

KADANÍKOVÁ, Lada. *Wiki knihovna.cz: HDP* [online]. Praha: Wiki knihovna.cz, 2012, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://wiki.knihovna.cz/index.php?title=HDP>

KAIN, Petr. *Ihned.cz: Hrozí potravinová krize? Rostoucí ceny potravin naznačují, že je to možné* [online]. Economia, a. s., 1996-2013, Publikováno 8. 1. 2011. [cit. 20. 3. 2013]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-49276950-ceny-potravin-budou-dale-stoupat>

KLEKNER, Radim. *Aktuálně.cz: Fukušima otřásla důvěrou v jádro* [online]. Centrum Holdings, 2009-2013, Publikováno 24. 3. 2011. [cit. 19. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/grafika/2011/03/24/evropa-reaguje-na-fukusimu/>

Kurzy.cz: Graf USD / EUR, ČNB, grafy kurzů měn [online]. AliaWeb, s. r. o., 2000-2013, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/kurzy.asp?A=G&V=3&m1=EUR&m2=USD&od=1.1.2007&do=31.12.2011&T=0>

MORAVCOVÁ, Michala. *Novinky.cz: Akciové trhy ve spárech výsledkové zóny* [online]. Borgis, a. s. 2003-2013, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/svet-investovani/300320-akciov-trhy-ve-sparch-vysledkove-sezony.html>

MORAVCOVÁ, Michala. *Novinky.cz: Raketový nárůst těžby ropy a plynu v USA mění rovnováhu ve světě* [online]. Borgis, a. s., 2003-2013, [cit. 20. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/298208-raketovy-narust-tezby-ropy-a-plynu-v-usa-meni-rovnovahu-ve-svete.html>

NATO Rewiew: Potravinová krize a bezpečnost – otázky a odpovědi [online]. [cit. 7. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.nato.int/docu/review/2008/05/FS_QA/CS/index.htm

Predictions in Economy: The Futures of the World Economy [online]. Prediction in Economy, 2011, [cit. 21. 4. 2013]. Dostupné z: <http://econp.org/the-future-of-the-world-economy/>

Red Eko. *Aktuálně.cz: Japonská ekonomika překvapila jen mírným poklesem* [online]. Centrum Holdings, 1999-2013, Publikováno 15. 8. 2011. [cit. 18. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/business-ve-svete/clanek.phtml?id=710739>

Ropa.cz: Produkce a spotřeba v číslech [online]. Weball, s. r. o., 2004-2013, [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.ropa.cz/produkce-a-spotreba-ropy-v-cislech/>

Ropa.cz: Ropa a ekonomika [online]. Weball, s. r. o., 2004-2013, [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.ropa.cz/ropa-a-ekonomika/>

Ropa.cz: Význam ropy [online]. Weball, s. r. o., 2004-2013, [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.ropa.cz/vyznam-ropy/>

The World Bank: Unemployment, total (% of total labor force), [online]. The World Bank Group, 2013. [cit. 15. 4. 2013]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>

TICHÁ, Milena. *RVP.cz: Globalizace a regionalizace světového hospodářství* [online]. RVP.cz, 2013, [cit. 18. 4. 2013]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/G/1278/GLOBALIZACE-A-REGIONALIZACE-SVETOVEHO-HOSPODARSTVI.html/>

TOMAN, Luděk. *ČMKOS: studie, ekonomické analýzy, prognózy* [online]. ČMKOS, 2013, Publikováno 14. 6. 2012. [cit. 15. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.cmkos.cz/studie-ekonomicke-analyzy-prognozy/3437-3/analyza-financi-krize-a-socialni-upadek-v-recku>

VOCÍLKA, Aleš. *FinExpert.cz: Vývoj ceny ropy – poptávku doplní rozvíjející se trhy* [online]. Mladá fronta, a. s., 2013, Publikováno 20. 7. 2009. [cit. 7. 4. 2013]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/vyvoj-ceny-ropy--poptavku-doplni-rozvijejici-se-trhy>

Wiki knihovna. HDP [online]. Praha: wiki knihovna.cz, 2013. [cit. 12. 4. 2013]. Dostupné z: <http://wiki.knihovna.cz/index.php?title=HDP>

Wikipedie: Americká hypoteční krize 2007 [online]. Praha: Wikipedie, 2013, [cit. 8. 4. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Americk%C3%A1_hypote%C4%8Dn%C3%AD_krize_2007

Wikipedie: Dluhová krize v Řecku [online]. Praha: Wikipedie, 2013, [cit. 6. 4. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Dluhov%C3%A1_krize_v_%C5%98ec

ABSTRAKT

SEDLÁČEK, Daniel. *Vývoj světové ekonomiky v období 2007 – 2011*. Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 59 s., 2013

Klíčová slova: faktor, krize, perspektiva, světová ekonomika

Cílem této bakalářské práce je zobrazit, zhodnotit vývoj světové ekonomiky v období 2007 – 2011 a určit faktory, které ovlivnily vývoj světové ekonomiky v tomto období. Vývoj je hodnocen pomocí makroekonomických ukazatelů. Použitými ukazateli je míra inflace, míra nezaměstnanosti a HDP. Dále autor seznamuje čtenáře s faktory, které mohly ovlivnit vývoj světové ekonomiky v uvedeném období. Mezi hlavní faktory patří globalizace, hypoteční krize v USA, dluhová krize v Řecku a v eurozóně, katastrofa v Japonsku, dolar jako mezinárodní měna, ropa jako faktor ekonomického růstu a vývoj cen zemědělských surovin a potravin. V předložené práci je definována jejich příčina, průběh a dopad na globální ekonomiku. V závěru práce se nachází kapitola o perspektivách světové ekonomiky od roku 2013.

ABSTRACT

SEDLÁČEK, Daniel. Development of the World economy in years 2007 to 2011.

Bachelor Thesis. The Faculty of Economics University of West Bohemia, 59 s., 2013

Key words: crisis, factor, perspective, world economy

The aim of this work is to show, to evaluate the development of the world economy in the period 2007 - 2011 and to identify factors that influenced the development of the world economy during this period. The development is rated by using macroeconomic indicators. The parameter used is the inflation rate, unemployment rate and world product. The author introduces the reader to factors that could influence the development of the world economy in that period. Given factor is globalization, the U. S. mortgage crisis, the debt crisis in Greece and the euro area, the disaster in Japan, the dollar as an international currency, oil as a factor of economic growth and development of agricultural raw materials and food. In the present work is defined by their causes, course and impact on the global economy. The conclusion is a chapter on the prospects for the global economy since 2013.